

Suočavanje građana u suburbanim i ruralnim područjima Hrvatske s pandemijom COVID-19: perspektiva formalne i neformalne socijalne kontrole

Belaj, Paula

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:368604>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Paula Belaj

**Suočavanje građana u suburbanim i
ruralnim područjima Hrvatske s pandemijom
COVID-19: perspektiva formalne i
neformalne socijalne kontrole**

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

PAULA BELAJ

**Suočavanje građana u suburbanim i
ruralnim područjima Hrvatske s pandemijom
COVID-19: perspektiva formalne i
neformalne socijalne kontrole**

DIPLOMSKI RAD

Mentor: izv. prof. dr. sc. Irena Cajner Mraović

ZAGREB, 2021.

Suočavanje građana u suburbanim i ruralnim područjima Hrvatske s pandemijom COVID-19: perspektiva formalne i neformalne socijalne kontrole

Coping of citizens suburban and rural Croatian areas with COVID-19 pandemic: formal and informal social control perspective

Sažetak

Pandemija COVID-19 od svog pojavljivanja neupitno predstavlja izazov za svakodnevno funkcioniranje društva u svim njegovim aspektima. Od početka širenja pandemije na sve kontinente svijeta u javnom prostoru svjedočimo o promjeni pojedinih obrazaca ponašanja, uvođenju novih pravila s ciljem sprječavanja širenja virusa, reorganizaciji rada u novim uvjetima pandemije i potencijalnoj promjeni u pogledima na način na koji se države, društva ili drugi akteri organiziraju kako bi se što bolje prilagodili novonastaloj situaciji. Cilj ovog rada je istražiti kako se građani suburbanih i ruralnih područja u Hrvatskoj suočavaju s pandemijom COVID-19 s posebnim naglaskom na neke aspekte socijalne kontrole. Cilj je utvrditi je li pandemija COVID-19 povezana s promjenom obrazaca svakodnevnog funkcioniranja građana s obzirom na uvedene epidemiološke mjere i interakciju s izvršiteljima socijalne kontrole. Istraživanje provedeno za potrebe ovog diplomskog rada je kvantitativno, podaci su prikupljeni putem online anketnog upitnika i to na uzorku punoljetnih građana koji žive na suburbanom i ruralnom području, odnosno na području Koprivničko-križevačke županije. Na teorijskom planu oslanjamo se na teorije socijalne kontrole, odnosno na pojmove proceduralne korektnosti, legitimiteta policije i kolektivne efikasnosti. Pokazano je da građani u suburbanim područjima pokazuju uglavnom slaganje s uvedenim epidemiološkim mjerama, spremni su na suradnju s policijom i iskazuju povjerenje u policiju kada je u pitanju način na koji se osigurava pridržavanje epidemioloških mjera.

Ključne riječi: neformalna socijalna kontrola, pandemija COVID-19, suburbana područja, formalna socijalna kontrola, legitimitet policije

Abstract

From today's perspective there is no doubt that COVID-19 pandemic is a challenge for everyday functioning of our society but also further. Since the virus started to spread in all parts of the world we are witnessing a change in our everyday patterns of behaviour, there are new rules aiming to stop the spread of the virus, the way people work also changed. Potentially this could all lead to a change in the way the society perceives its state and a change in thinking about society and the way it functions and organises in challenging times. The main goal of this paper is to examine how are citizens from suburban and rural areas in Croatia coping with COVID-19 pandemic with accent on some aspects of social control. Our aim is also to investigate if COVID-19 pandemic is connected with the change in behavior pattern in everyday functioning considering new epidemiological measures and interaction with police officers. Research conducted for this paper is quantitative, we collected our data through online survey and our sample consists of adults that live in suburban and rural areas, to be more precise in Koprivničko-Križevačka county.

The theoretical aspect of this paper is centered around the theories of social control, we examine terms like procedural justice, police legitimacy, collective efficacy and trust. Our study shows that adult citizens in suburban and rural area mostly do comply with epidemiological measures, they are willing to cooperate with police officers and show that they trust the police and their actions considering the way they ensure compliance with epidemiological measures.

Keywords: informal social control, COVID-19 pandemic, suburban areas, rural areas, formal social control

Sadržaj

Sadržaj.....	6
1.Uvod.....	7
1.1. <i>Neke sociološke implikacije socijalne kontrole</i>	8
1.2. <i>Legitimitet policije</i>	10
1.3. <i>Proceduralna korektnost</i>	11
1.4. <i>Povjerenje građana u policiju</i>	14
1.5. <i>Pandemija COVID-19</i>	16
1.5.1. <i>Aktivnosti policijskih službenika</i>	16
1.5.3. <i>Građani u vrijeme pandemije</i>	18
1.5.2. <i>Mentalno zdravlje u kontekstu pandemije</i>	19
1.6. <i>Kolektivna efikasnost</i>	19
2.Ciljevi i problemi istraživanja	22
2.1. <i>Hipoteze istraživanja</i>	22
3.Metoda.....	23
3.1. <i>Istraživački instrument</i>	24
3.2. <i>Prikupljanje i obrada podataka</i>	24
3.3. <i>Sudionici istraživanja</i>	25
4.Rezultati	28
4.1. <i>Povjerenje</i>	29
4.2. <i>Legitimitet policije</i>	31
4.3. <i>Proceduralna korektnost</i>	36
4.4. <i>Pandemija COVID-19</i>	39
5.Rasprava	44
5.1. <i>Ograničenja istraživanja</i>	46
6.Zaključak	48
Popis korištene literature.....	50
Prilozi.....	53

1.Uvod

COVID-19 jest bolest uzrokovana jednim od tipova koronavirusa (koji se označava kao SARS-CoV-2) koja je 31. Prosinca 2019. prvi puta identificirana od strane Svjetske zdravstvene organizacije¹ a u Republici Hrvatskoj prvi slučaj zaraze zabilježen je 25. Veljače 2020². godine. Razdoblje pandemije COVID-19 u svakodnevnom govoru opisano je kao krizno, rizično, obilježeno strahom i neizvjesnošću. Sustavi koji omogućavaju svakodnevno funkcioniranje društva suočeni su s brojim pitanjima i izazovima u načinu na koji u danim uvjetima omogućiti normalno funkcioniranje, osigurati sigurnost građana i spriječiti eventualne posljedice. Novonastala situacija, odnosno način na koji se ti sustavi organiziraju fenomen je kojem želimo sociološki pristupiti.

Dok s jedne strane građani međusobno ograničavaju kontakte, pažljivije pristupaju svojoj osobnoj higijeni, smanjuju broj odlazaka na društvena događanja ili se u potpunosti izoliraju, s druge strane postoje građani čije se svakodnevno funkcioniranje nije uvelike izmijenilo ili postoje građani koji se snažno protive i prosvjeduju protiv epidemioloških mjera. Smatramo da je situacija COVID-19 pandemije (u daljem tekstu koristiti ćemo izraz pandemija) izazovna za proučavanje jer postoje indikacije da su postojeći obrasci ponašanja i društvene norme izmijenjeni ili dovedeni u pitanje. U pogledu rada postoje djelatnosti čiji se način funkcioniranja promijenio u odnosu na pandemiju, opseg posla im je smanjen i postoji mogućnost za rad od kuće, za neke djelatnosti nužno je da se rad obavlja izvan prostora vlastitog doma a u uvjetima pandemije pretpostavljamo da to predstavlja dodatni rizik i napor. Jedna od tih službi je i policija, u svom svakodnevnom radu, osim zbrinjavanja kriminala, administrativne poslove i sve druge aktivnosti kojima nastoje održati zadovoljavajuću kvalitetu života u svojoj zajednici policijski službenici su prvi koji osiguravaju pridržavanje epidemioloških mjera i očuvanje reda.

Osim što ćemo se dotaknuti konteksta u kojem javne službe poput policije obavljaju svoje svakodnevne aktivnosti važniji je fokus koji ćemo staviti na to kako su građani doživjeli uvođenje epidemioloških mjera, njihovo kršenje ili pridržavanje te je li to možda utjecalo na njihovo povjerenje u policiju, jesu li bili skloni suradnji ili se nisu slagali s novim odredbama. U suštini

¹ Preuzeto sa: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

² Preuzeto sa: <https://www.koronavirus.hr/>

tražimo od građana da ocjene rad policije i interakciju s policijskim službenicima. Pretpostavljamo da je kontakt koji su građani ostvarili s policijskim službenicima za vrijeme pandemije bio češći no inače te da su potaknuti novim okolnostima počeli promišljati o postupcima i odredbama kojima se nastojalo kontrolirati širenje virusa.

Prije samog iznošenja teorijskih pogleda iz područja sociologije i kriminologije relevantnih za ovu temu napominjemo da značajan broj istraživanja o temi pandemije dolazi uglavnom iz područja medicine, psihologije ili ekonomije. Istraživanja u sociologiji u odnosu na prethodno navedena su malobrojnija, fokusiraju se na različite aspekte funkcioniranja društva u pogledu pandemije ali ipak takav je broj istraživanja u porastu. Ovdje navodimo neka dostupna istraživanja koja naglasak stavljaju na aspekte formalne i neformalne socijalne kontrole.

1.1. Neke sociološke implikacije socijalne kontrole

Široko je prihvaćeno mišljenje da u situacijama krize ili bilo kakvog odstupanja od uobičajenog često u društvu na vidjelo izlaze prednosti ili nedostaci funkcioniranja društva kojih inače ne bismo bili svjesni da nismo u toj novoj situaciji. Cilj nam nije ovdje definirati pandemiju kao krizu, to može biti predmet nekog drugog rada ali želimo se dotaknuti temeljenih odrednica po kojima ovaj fenomen kojem pristupamo ima obilježja neuobičajenog. U novim uvjetima susrećemo se s različitim oblicima nadziranja, novim načinima ostvarivanja profita i posljedicama koje će biti različite ovisno o načinima na koje će se društva reorganizirati (Matthewman & Huppertz, 2020). Pandemija je stoga prilika za društvene znanstvenike da analiziraju način na koji se društvo organizira u novim uvjetima, jesu li se i kako promijenili obrasci svakodnevnog ponašanja, je li novonastala situacija ukazala na prednosti i nedostatke u funkcioniranju pojedinih institucija, kako nove okolnosti života u pandemiji i suočavanje s njima na institucionalnoj razini mogu poslužiti u kreiranju boljih strategija suočavanja sa sličnim okolnostima ili unaprijeđenju u svakodnevnom funkcioniranju te je li pandemija kao društveni fenomen potaknula građane na promišljanje o načinu funkcioniranja njihovog društva u posebnim uvjetima i je li uopće prošlo dovoljno vremena da se uoče bilo kakve promjene. Kako i iz naslova ovog diplomskog rada možemo vidjeti pojam od interesa jest pojam socijalne kontrole. Teorija socijalne kontrole kao sociološka perspektiva jedna je od važnijih teorija u suvremenoj kriminologiji. Kao srodne pojmove socijalnoj kontroli možemo

uzeti pojmove : *socijalna politika, politika suzbijanja kriminaliteta*. Sam koncept socijalne kontrole koristi se u kriminologiji, socijalnoj psihologiji, pravu i sociologiji. Sociologija socijalnu kontrolu definira kroz društvene strukture i društvene procese, ona omogućava opstanak društva i drži članove društva na liniji očekivanog ponašanja. Kao centralni pojam socijalne kontrole uzimamo pojam socijalnih veza, kada su veze između pojedinca i društva slabije vjerojatnije je da će se oni ponašati devijantno. Prvi puta taj pojam koristi američki teoretičar Edward Alsworth Ross a on se neupitno odnosi na normativni aspekt socijalnog života, odnosno na sve prakse usmjerene na postizanje i očuvanje nekog poretka (Black, 1980.) U teorijskim razmatranjima socijalne kontrole važna i ideja spajanja formalne i neformalne socijalne kontrole (Sargeant, Murphy, McCarthy, & Williamson, 2021.) pokazuje se da akteri formalne socijalne kontrole -policijski službenici imaju važnu ulogu u generiranju ponašanja građana u smislu da građani kao akteri neformalne socijalne kontrole pripomažu u pridržavanju normi posebno u uvjetima kada su te norme i prihvatljivi oblici ponašanja podložni čestim promjenama pa je mogućnost za kršenje istih visoka (Murphy, Williamson, Sargeant, & McCarthy, 2020.) Dobiveni rezultati isto pokazuju da sankcije koje su određene za one koji se ne pridržavaju uvedenih epidemioloških mjera nemaju značajan efekt na pridržavanje istih mjera, dok se pokazalo da su građani koji su se pridržavali uvedenih mjera isti oni koji drže da je COVID-19 opasna bolest i da predstavlja značajan rizik za vlastito zdravlje (Murphy, Williamson, Sargeant, & McCarthy, 2020.) Osim ideje udruživanja formalne i neformalne socijalne kontrole za održavanje nekog stanja važan je i ideja participacije policije u procesima neformalne socijalne kontrole a to je na tragu onoga što nazivamo policija u zajednici, policijski službenici u svakodnevnoj su komunikaciji s građanima te građane uzimaju kao suradnike koji doprinose suzbijanju i prevenciji kriminala (Mraović, Faber, & Volarević, 2003.) Istraživanje na uzorku populacije građana Australije primjerice pokazuje važnost suradnje građana s autoritetima kako bi se osigurale epidemiološke mjere (Murphy, Williamson, Sargeant, & McCarthy, 2020.) a razlog zbog kojeg to čine nije samo instrumentalne naravi već ima i normativni karakter. Normativni pristup naglasak stavlja na internalizirane norme pravednosti i obaveze i upravo su one polazna točka kada želimo odgovoriti na pitanje zašto se ljudi pridržavaju zakona (Tyler & Jackson, 2013.).

Modeli proceduralne korektnosti, legitimiteta policije i povjerenja građana u policiju poslužiti će nam za analiziranje fenomena suočavanja građana s pandemijom pa ih stoga u nastavku teorijski obrađujemo. Osim istraživanja pojmova legitimiteta, proceduralne korektnosti i povjerenja građana

u policiju uzimamo i prostor kako relevantnu odrednicu. Je li socijalna kontrola u suburbanim područjima jednaka kako i urbanim područjima? Prema istraživanju slovenskog sociologa, neformalna socijalna kontrola je u manjim zajednicama djelotvorna i intenzivna dok u većim sredinama to nije slučaj, u velikim sredinama ponašanje ljudi više je regulirano mehanizmima formalne socijalne kontrole, iz toga zaključuje da što je stupanj urbanizacije veći to je kontrola više formalizirana (Jerovšek, 1966.) Istraživanja na koja ćemo se pozivati u ovom radu uglavnom su rađena na ispitanicima koji žive u velikim urbanim sredinama dok će sudionici našeg istraživanja biti oni koji žive u suburbanim ili ruralnim područjima.

1.2. Legitimitet policije

Legitimitet policije usko je povezan s pojmom proceduralne korektnosti, on je uporište za stvaranje modela proceduralne korektnosti (Worden & McLean, n.d.) i kako drugi autori navode legitimitet se stvara i održava kroz pravilno korištenje autoriteta, preciznije uz uvažavanje proceduralne korektnosti (Tyler, Goff, & J. MacCoun, 2015.) Shvaćamo ga kao povjerenje javnosti u policiju, obvezu javnosti da slijedi pravila policije, prema tome iz legitimiteta kao tako postavljenog proizlazi i suradnja građana s policijom i poštivanje zakona (Worden & McLean, n.d.) Kao mehanizam socijalne kontrole on je usko povezan uz formalnu socijalnu kontrolu (Sunshine & Tyler, 2003.). Ukoliko neka organizacija ne uspijeva ostvariti svoj legitimitet onda jest upitno njeno postojanje u budućnosti, stoga je legitimitet kao instrument važan aspekt u radu policije kojeg je konstatno potrebno održavati (Samkina, Allen, & Wallace, 2010). Instrumentalna perspektiva odnosi se na to da legitimitet proizlazi iz stavova građana prema kojima je policija efikasna u kontroliranju i suzbijanju kriminala, ravnomjerno je raspoređena u raznim dijelovima društva (*distributive fairness*) i kreira vjerodostojne sankcije (Tyler & Blader, 2003.) Važno je i naglasiti da legitimitet policije u sociologiji nije promatran samo kao instrument već da se legitimitet odnosi i na vrijednosnu orijentaciju prema institucijama i autoritetu (Tyler & Blader, 2003.) Ovisno o tome koje vrijednosti građani pripisuju određenim institucijama ili autoritetima ovisiti će legitimitet i u konačnici to koliko će građani biti spremni na suradnju. Opasnost za legitimitet predstavljaju bilo kakvi događaji koji doprinose negativnoj slici o toj organizaciji (Samkina, Allen, & Wallace, 2010). Kako autori Ogden i Clarke određuju, legitimitet je zapravo 'pretpostavka' ili 'percepcija' o

tome kako neka organizacija funkcionira a ona je kreirana na subjektivan način, ta organizacija istovremeno ima svoju strukturu i prakse koje su u skladu s prihvaćenim normama i što se više kroz svoje djelovanje ta organizacija usklađuje s onime što je prihvatljivo, prikladno i nužno to će više ona biti uspješna u izgrađivanju vlastitog legitimiteta (Ogden & Clarke, 2005.)

Legitimitet policije u uvjetima pandemije potencijalno je ugrožen, policijski službenici moraju osigurati pridržavanje epidemioloških mjera ali i razmišljati o tome kako će dok to čine dugoročno sačuvati svoj legitimitet, kako bi u tome uspjeli važna je ideja proceduralne korektnosti. Izazovi koji mogu biti pogubni za legitimitet su prakse policijskih službenika koje se u nekom danom društvenom kontekstu ne poklapaju s očekivanim ili nezadovoljstvo javnosti zbog uvedenih odredbi koje može dovesti do protesta (Worden & McLean, n.d.).

Jedan od radova o legitimitetu policije bavi se načinom na koji se model proceduralne korektnosti može koristiti za poboljšanje percepcije građana o legitimitetu policije (Mazerolle, Bennett, Davis, Sargeant, & Manning, 2013) ključno u poboljšanju percepcije jest razvijanje dijaloga između građana i policijskih službenika. Isti autori također zaključuju da je legitimno postupanje policije važan preduvjet u poboljšanju kapaciteta policije da prevenira i kontrolira kriminalne aktivnosti. Istraživači iz Novog Zelanda koji ispituju načine na koje se legitimitet u policiji može popraviti iznose da policija reflektira socijalno konstruiranu stvarnost, važno je kakvu sliku o policiji građani razvijaju, kako se policija predstavlja javnosti, kako pristupa kriminalu te način na koji pruža informacije građanima o svojim aktivnostima (Samkina, Allen, & Wallace, 2010).

1.3.Proceduralna korektnost

Proceduralna korektnost u teoriji je određena kao generalni način na koji policija tretira građane i pravednost odluka koje policija donosi , ona propisuje i određuje način na koji policija prakticira svoj autoritet na pravilan i pravedan način pri tom vodeći računa o kvaliteti tretmana i kvaliteti procesa donošenja odluka (Reisig, Bratton, & Gertz, 2007.)

Pojmove proceduralne korektnosti, povjerenja građana u policiju i legitimitet promatrati ćemo u međusobnom odnosu. Povjerenje i proceduralna korektnost važni su faktori u ostvarivanju suradnje između policije i građana. Pojam proceduralne korektnost promatramo kroz djelo psihologa Toma

Tylera. Proceduralna korektnost kao pojam u okviru socijane kontrole poslužiti će nam u odgovaranju na pitanje zašto se u uvjetima pandemije pojednici ponašaju na određeni način. Ona između ostalog ukazuje na široki spektar faktora kojima se ostvaruje identifikacija javnosti sa autoritetom i prihvatanje kontrole. (Reicher & Stott, 2020.)

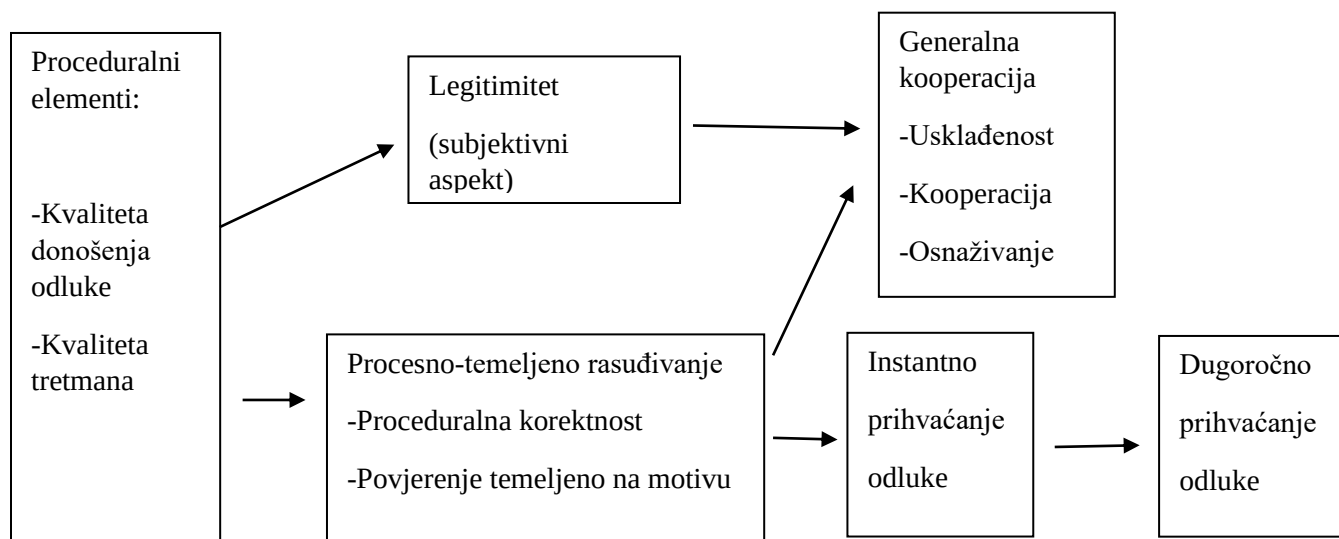
Prema perspektivi proceduralne korektnosti legitimitet policije povezan je s mišljenjem javnosti o poštenju procesa u kojima policija donosi odluke i predstavlja autoritet (Tyler & Blader, 2003.) Iz toga proizlazi da će javnost vezivati legitimitet uz policiju ako uvidi da su procedure i postupci policije pravedni dok će u suprotnom za javnost nepravedno postupanje autoriteta u ovom slučaju policije dovesti do alijenacije, prkošenja policiji i nedostatka suradnje građana s policijom (Tyler & Blader, 2003.) Iz ovog uviđamo da je veoma suptilna razlika u legitimitetu policije promatranom kroz instrumentalni model i model proceduralne korektnosti, instrumentalni model isključivo se odnosi na percepciju građana o učinkovitosti policije u suzbijanju kriminala (Tyler & Blader, 2003.) Pridržavanje epidemioloških mjera od strane policijskih službenika može biti jedan od pokazatelja proceduralno korektnog postupanja policijskih službenika. Razdoblje u kojem se pandemija javila a ovdje prvenstveno želimo naglasiti informacijski i tehnološki aspekt društva obilježeno je brojim dezinformacijama o pravima i dužnostima građana kao i dezinformacijama o pandemiji pa građani posežu za ne uvijek najboljim načinima informiranja o suočavanju s pandemijom što potencijalno može utjecati na njihovu komunikaciju i suradnju sa službama koje nastoje osigurati poštivanje dovedenih odredbi. Otkrivanje onoga što građani smatraju problematičnim u svakodnevnom funkcioniranju policije u uvjetima pandemije uvelike će biti određeno i novim potrebama građana a koje oni očekuju da policija može zadovoljiti, to su vrlo vjerojatno potrebe koje se odnose na onemogućavanje širenja zaraze kroz različita ograničenja, poduzimanje mjera prema građanima koji se ne ponašaju u skladu s epidemiološkim mjerama i pružanje svih usluga koje građani dobivaju od policije neovisno o tome nalazimo li se u izvanrednim ili uobičajenim okolnostima. Isto tako otkrivanje problematičnih aspekata ovisit će i o tome koliko će policija učinkovito obavljati svoje svakodnevne zadatke, one dodatne povezane uz pandemiju i one uobičajene. U istraživanju proceduralne korektnosti autori ispituju učinak proceduralno korektnog ponašanja policije na kooperativno ponašnje, generalno ponašanje građana ali i usklađenost djelovanja građana i policije (Dai, Frank, & Sun, 2011). Dobiveni rezultati pokazuju da ukoliko će policijski službenici pokazati nepoštivanje prema građanima, građani će se također s nepoštivanjem odnositi prema policijskim službenicima (Dai, Frank, & Sun, 2011) a

relevantnom se pokazuje i kvalitetna komunikacija građana i policijskih službenika, što su policijski službenici spremniji saslušati građane i njihova objašnjenja to će građani više djelovati u skladu s normama.

Za teoriju proceduralne korektnosti važno je spomenuti i *proces-based* pristup. Taj model jest zapravo proaktivna strategija regulacije u kojoj policija mora slijediti korektne procedure kako bi poboljšala donošenje odluka i kvalitetu tretmana prema građanima (Sunshine & Tyler, 2003.)

Jedan od izazova *proces-based* modela je postojanje veoma subjektivnih predodžbi o korektnosti procedura policije (Dai, Frank, & Sun, 2011) .

Drugi autori napominju da je važna sastavnica proceduralne korektnosti poticanje građana na participaciju, što se odnosi na to da se građanima osigurava neutralnost u donošenju odluka, dostojanstveno postupanje prema građanima od strane policijskih službenika i pokazivanje poštovanja prema građanima u svakodnevnoj interakciji poželjni su oblici ponašanja (Mazerolle, Bennett, Davis, Sargeant, & Manning, 2013). Na grafičkom prikazu ispod nalazi se *process-based* model regulacije te je ispod prikaza ponuđeno objašnjenje.

Graf 1.-Proces-based model regulacije

Ovaj model regulacije prvi puta iznose Tom R. Tyler i Yuen J. Huo a on adresira dva ključna aspekta učinkovite regulacije, prvi je sposobnost legalnog autoriteta da osigura dugoročno i

instantno prihvaćanje donesene odluke a drugi jest sposobnost istog tog autoriteta da osnaži slaganje sa zakonom , točnije da osigura dugoročno prihvaćanje donesene odluke (Tyler, 2003.) Autor napominje da je ovaj model psihološki s obzirom da naglasak stavlja na subjektivne doživljaje građana o korektnosti postupaka legalnih autoriteta koji su centralni za učinkovitost istih autoriteta (Tyler, 2003.) Nadalje, u ovom modelu fokus je na varijacijam u percepciji građana o kvaliteti donošenja odluke i kvaliteti tretmana jer su one usko povezane s rasuđivanjem o korektnom postupanju i povjerenju odnosno, rasuđivanje i povjerenje proizalze iz njih (Tyler, 2003.)

1.4.Povjerenje građana u policiju

Povjerenje građana u policiju važan je faktor koji će biti odlučujući kada je pitanje hoće li građani surađivati u smislu poštivanja zakona, prijavljivanja kriminala i poštivanja različitih odredbi.U situaciji COVID-19 pandemije u različitim država putem medija svjedočili smo o pozitivnim i negativnim reakcijama na uvedene epidemiološke mjere.Prema tome postoje indikacije da je novonastala situacija promjenila način na koji građani percipiraju policiju ili druge državne institucije. Postoji nekoliko faktora koji su odlučujući u formiranju povjerenja građana u policiju, direktni kontakt građana s policijom ali i još važnije interpretacija tog kontakta od strane građana kao korisnika usluga te zadovoljstvo pružanom uslugom, prethodno formirana uvjerenja građana i kontekstualni faktori (Worden & McLean, n.d.) .Ispitivanjem povjerenja građana dobiva se uvid u to kakva je povezanost među različitim članovima društva, je li društvo fleksibilno i koliko je ranjivo u nepovoljnim uvjetima (Sibley, i dr., 2020.) Društveni znanstvenici na uzorku iz populacije građana Novog Zelanda ispitali su povjerenje i stavove prema državi i Vladi te zdravlje građana prije uvođenja *lockdowna* i 18 dana nakon *lockdowna*, rezultati istraživanja pokazuju da ispitanici koji su pristupili istraživanju 18 dana nakon *lockdowna* pokazuju viši stupanj povjerenja u znanost, političare i policiju kao i veći stupanj patriotizma ali i značajan porast duševnih smetnji u odnosu na grupu ispitanika koji su pristupili istraživanju prije *lockdowna* (Sibley, i dr., 2020.)Dobiveni rezultati također pokazuju da u uvjetima pandemije kada je opasnost jednaka za sve članove društva i kada društvo u svojoj cjelini odgovara na postavljeni izazov članovi društva skloniji su vjerovati svojim političarima, znanstvenicima ili policijskim službenicima (Sibley, i dr.,

2020.) Pokazuje se da u državama u kojima je nadziranje i kontrola građana ograničena uspjeh uvođenja mjera *lockdowna* ovisi o kompleksnom i potpuno volonterskom procesu konzumiranja informacija i usklađenosti djelatnosti građana s djelatnostima institucija (Bavel, Baicker, Boggio, Capraro, & al, 2020.). Povjerenje u policiju, ali i u bilo koju drugu instituciju u velikoj je mjeri određeno sustavom vrijednosti, vrijednosti su stabilne čak i u promjenjivim uvjetima (Schwartz, 1992). Sukladno teorijskom modelu vrijednost prema Schwartzu autorice ispituju povezanost između 4 tipa vrijednosti viših razina, spola i povjerenja u institucije kao prediktora usklađenosti sa uvedenim epidemiološkim mjerama te njihovi rezultati pokazuju da je kod nekih grupa ispitanika povjerenje u institucije (a s tim i pripadajuće vrijednosti) važan faktor u poštivanju epidemioloških mjera (Irena Cajner Mraović, Vukičević, & Vinogradac, 2021).

1.5. Pandemija COVID-19

Države su u novonastaloj situaciji pandemije različito reagirale kako bi pokušale spriječiti posljedice pandemije i držati širenje virusa pod kontrolom. U različitim državama Europe mjere koje su se poduzimale i koje se poduzimaju kako bi se osiguralo fizičko distanciranje građana za koje je u velikoj mjeri ulogu odigrala policija postoje građani koji su ta nastojanja intepretirali kao kršenje demokratskih prava i nisu se pridržavali novih odredbi (Stott, West, & Harrison, 2020.) U takvim novim uvjetima osigurati kontinuirano i široko prihvaćeno pridržavanje restrikcija koje podrazumijevaju i ograničavanje kretanja može biti veoma teško posebno uzimajući u obzir da građani očekuju slobodu kretanja u svojoj državi (Murphy, Williamson, Sargeant, & McCarthy, 2020.) Istraživanje koje je provedeno na uzorku građana Australije za vrijeme prvog *lockdowna* pokazuje važnost veze između pridržavanja mjere fizičkog distanciranja i slobode kretanja, kod onih koji su bili više zabrinuti zbog gubitka slobode kretanja za vrijeme *lockdowna* pokazalo se da postoji manja vjerojatnost da će se pridržavati iste mjere. Sve navedene okolnosti polazna su točka za članove društva da krenu razmišljati o svojem položaju i ulozi koju imaju u društvu u kojem žive (Sibley, i dr., 2020.). Ovdje navodimo neka dostupna istraživanja na temu interakcije građana s izvršiteljima zakona, u prvom redu policijskim službenicima te detaljne ulazimo u problematiku osiguravanja sigurnosti građana u novim okolnostima.

1.5.1. Aktivnosti policijskih službenika

Specifičnost uloge policijskih službenika u suočavanju s pandemijom u tome je što osim što nastavljaju obavljati svoje svakodnevne aktivnosti usmjerene na suzbijanje kriminala, policijski službenici osiguravaju da se građani pridržavaju restriktivnih mjera kako bi se spriječilo širenje zaraze. Osim što se u uvjetima pandemije opseg njihovih svakodневnih aktivnosti povećava važno je i napomenuti da su sami službenici izloženi pandemiji, pa tako neki istraživači ukazuju i na činjenicu da je dio policajaca zaražen, u samoizolaciji ili je izgubio život a to je isto otežavajuća okolnost za njihove uvjete rada (Ashby, 2020).

Pandemija, kako je autori opisuju kamen je spoticanja u djelovanju policije, s jedne strane policija će osigurati da se građani pridržavaju propisanih mjera i ukoliko ih građani smatraju legitimnima, sami će reagirati na nepoštivanje mjera, dok bi više autoritativan pristup mogao ugroziti vezu koja postoji između države, policije i marginalnih skupina, također navodi se i da će se mjere manje poštivati u društvima u kojima je povjerenje u vladu veoma nisko (Stott, West, & Harrison, 2020.) Na tragu distinkcije između različitih stilova rukovođenja važno je i napomenuti da postoje države koje su u nastojanju osiguravanja epidemioloških mjera koristile alate za praćenje građana, poput video nadzora, dronova ili praćenja pametnih telefona.³ Je li takav pristup učinkovitiji od postupnog pooštavanja odnosno ublažavanja uvedenih mjera i kako to u konačnici utječe na to kako će građani percipirati i sudjelovati u interakciji s izvršiteljima zakona? U istraživanju uloge policijskih službenika u osnaživanju pridržavanja mjera rezultati pokazuju da je u manjim sredinama bilo potrebno uložiti puno manje truda kako bi se osigurala sigurnost građana (Kugler, Oliver, Chu, & Lee, 2021).

Policijskim službenicima u Sjedinjenim Američkim Državama postavljeno je pitanje jesu li u svom svakodnevnom radu za vrijeme pandemije više vremena proveli u osiguravanju i upozoravanju građana na pridržavanje epidemioloških mjera ili su više vremena proveli u dodjeljivanju kazni onima koji se nisu pridržavali, navode da se više od polovice njihovih dnevnih aktivnosti odnosilo samo na osnaživanje mjera, poput postavljanja znakova zabrana ili nadziranja javnih okupljanja (Kugler, Oliver, Chu, & Lee, 2021). Jedan od pokazatelja u ispitivanju povećanog opsega posla jest i broj poziva građana upućenih policiji. Autor istraživanja policijskih poziva za vrijeme pandemije navodi tri važna razloga zbog koji je virus, odgovor državne vlasti i lokalne zajednice imao utjecaj na način funkcioniranja policije- prvo, policijski službenici kako smo već i prethodno napomenuli sami su bili izloženi virusu, boravili u samoizolaciji ili izgubili život, imali su nove zadatke u situaciji pandemije te je također virus kao i odgovor vlasti na virus utjecao na težinu i učestalost kriminala koji se događao (Ashby, 2020) (Frenkel, i dr., 2021.).

Ono što je važno za pandemiju Covid-19 u praktičnom smislu jest da ona pruža priliku za upostavljanje ili popravljjanje veze između policije i zajednice, u nastaloj situaciji građani su u različitim društvima pronašli nove načine da podupiru jedni drugu i razvijaju solidarnost i

³ Joseph Krauss, Israeli Police Use Drones to Enforce Virus Quarantines, TIMES OF ISRAEL (Apr. 14, 2020, 10:43 PM), <https://www.timesofisrael.com/israeli-police-usingdrones-to-enforce-coronavirus-quarantines/> [<https://perma.cc/XS85-7XCW>].

suosjećanje. Pravilim i korektnim postupanjem vlade, službi i građana moguće je i uspostaviti kontakt s marginalnim skupinama (onima koje su ekonomski, politički i društveno ugrožene) (Stott, West, & Harrison, 2020.) Hoće li pandemija dovesti do društvenog reda ili do društvenog nereda istraživači promatraju kroz proceduralnu korektnost, kroz povezanost između države i javnosti koja je određena povijesnim kontekstom, koji je specifičan za svaku državu i prirodom upravljanja državom za vrijeme pandemije (Reicher & Stott, 2020.) ali osim navednog važnu ulogu ima i percepcija da građani i autoriteti koji donose i provode zakone dijele pripadnost određenoj grupi i imaju zajedničke vrijednosti i ciljeve, u teoriji to je takozvani *group-engagement* model (Tyler & Blader, 2003.)

1.5.3. Građani u vrijeme pandemije

U situacijama panike ljudi su skloni ponašati se na dva načina, prvi jest da će se ljudi ponašati kontrolirano, pomagati će i podržavati jedni druge i čak će se tako odnositi prema strancima (Drury 2018. (Reicher & Stott, 2020.)) Prema tome uvjeti panike ili bilo kakve druge situacije koja nije uobičajena mogu biti dobar kontekst za uspostavljanje socijalne kohezije i solidarnosti (Drury ,Alfhadli, 2019 (Reicher & Stott, 2020.)) Druga je mogućnost da će u uvjetima panike na vidjelo izaći ekstremni oblici društvene podjeljenosti i mržnje (Reicher & Stott, 2020.).

U suočavanju s pandemijom COVID-19 ono što svakako mora biti uzeto u obzir jest nužnost međusobne suradnje između različitih aktera kako bi rješavanje problema bilo uspješno (Kelling, 2005.). Autor također iznosi da bilo kakav postojeći problem ne može biti problem samo jedne institucije, organizacije ili bilo kojeg drugog aktera, koliko god jedan akter sam bio uspješan u rješavanju tog problema (Kelling, 2005.) Na ovom mjestu možemo i spomenuti važnost neformalne socijalne kontrole, osim propisanih mjera od strane vladajućih , neformalni mehanizmi socijalne kontrole mogu biti djelotvorni u svakodnevnoj interakciji građana međusobno ili građana sa policijskim službenicima (Tilley, 2005.) Građani su ti koji na neformalan način mogu u svome okruženju doprinjeti sigurnosti, u okolnostima koje ispituje kroz medije smo mogli vidjeti građane koji su se dobrovoljno izolirali, brinuli o najugroženijim skupinama i nastojali potaknuti druge da poduzmu sve mjere kako bi se zaštitili od virusa.

1.5.2. Mentalno zdravlje u kontekstu pandemije

Tema mentalnog zdravlja često je prisutna u dijalogu o posljedicama pandemije na funkcioniranje društva u budućnosti. Razlog zbog kojeg smo ovu temu uvrstili ovdje jest činjenica da se u brojnim radovima koji se bave istim fenomenom uvijek spominje i mentalno zdravlje. Mentalno zdravlje policijskih službenika jest tema koja se spominje u nekim istraživanjima i smatramo da je relevantno u ovom radu posvetiti joj pažnju. Policijski službenici rade u uvjetima nedostatka resursa za obavljanje svakodnevnih poslova, njihov posao obilježen je nepredvidljivošću i velikim opsegom posla (Lipsky 2010. u (Alcadipani, Cabral, Fernandes, & Lotta, 2020.)) Oni su uz medicinske djelatnike ili neke druge javne službe u nemogućnosti obavljati svoj posao od kuće, svakodnevno su izloženi virusu te su dodatno zabrinuti zbog mogućnosti prenošenja virusa na članove svojih obitelji, zbog ovog mogu se izolirati od obitelji i prijatelja (Papazoglou, Blumberg, Schlosser, & Collins, 2020.) U istraživanju ujecaja pandemije na stres policijskih službenika istraživači su koristili transakcijski model stresa, prema tom modelu stres se javlja kada postoji diskrepancija između očekivanja koje okolina postavlja individui i resursa koje ta osoba posjeduje kako bi odgovorila na zahtjeve okoline (Frenkel, i dr., 2021.) Rezultati istraživanja pokazuju da javni službenici nisu bili pripremljeni za djelovanje u situaciji pandemije iako su se u novoj stresnoj situaciji dobro snašli, ženske službenice koje su imale manje radnog iskustva pokazalo se više su sklone stresu (Frenkel, i dr., 2021.)

1.6. Kolektivna efikasnost

Svi koncepti koje smo prethodno spomenuli mogu se promatrati i kroz perspektivu kolektivne efikasnosti. Proučavanje kolektive efikasnosti započinje s razmatranjima o karakteristikama zajednice i stopom kriminaliteta u toj zajednici te se uviđa da je u različitim zajednicama ili okuženjima stopa kriminaliteta različita (Uchida, Swatt, Solomon, & Varano, 2014.) U tom pogledu kolektivna efikasnost odnosi se na članove zajednice koji postaju odgovorni za stanje kakvo je u njihovoj zajednici (Sampson, Raudenbush, & Earls, 1997.) Kao tako postavljena

kolektivna efikasnost zapravo je forma socijalne kontrole. Prema Sampsonu, kolektivna efikasnost svojevrsna je poveznica između kohezije, povjerenja i zajedničkih očekivanja članova nekog susjedstva (Sampson, Raudenbush, & Earls, 1997.), odnosno možemo je i odrediti kao sposobnost članova nekog susjedstva ili zajednice da djeluju zajednički kako bi postigli određene ciljeve i sačuvali vrijednosti koje smatraju važnima (Uchida, Swatt, Solomon, & Varano, 2014.), u okruženju u kojem je takva sposobnost prisutna ljudi se osjećaju sigurno i interveniraju ako vide da se nešto neuobičajeno događa u okruženju u kojem žive. Prema tome, možemo i pretpostaviti da će u sredinama u kojima postoji takva efikasnost suočavanje s pandemijom biti lakše i da će pripadnici te sredine moći izdržati suočavanje s nepoznatim situacijama. Još je i važno napomenuti da ukoliko postoji afirmirana kolektivna efikasnost važno je koliko će dugo građani biti spremni žrtvovati svoju svakodnevnicu za postizanje ciljeva (Elchereth & Drury, 2020.) Na tragu toga, autori (Elchereth & Drury, 2020.) donose 10 ključnih odrednica i savjeta usmjerenih prema kreatorima i provoditeljima politike u pandemiji a s ciljem očuvanja i održavanja kolektivne efikasnosti:

1. Anticipiranje činjenice da se trenutno stanje može naglo promijeniti, zbog toga je važno ostaviti prostora za prilagodbu aktivnosti na nove događaje. Važno je i javno komunicirati promjenjivu prirodu uvedenih mjera zbog novih znanstvenih saznanja i iskustva rukovođenja.
2. Isticanje prednosti konstruktivnog ponašanja, to se odnosi na iznošenje pozitivnih primjera pridržavanja uvedenih mjera a izbjegavanje pretjeranog isticanja onih koji odstupaju od takvog ponašanja. Potrebno je voditi računa o tome kako su uvedene zabrane primjenjive u praksi kako bi se izbjeglo paradoksalno postupanje.
3. Davanje jasnih i nedvosmislenih uputa građanima. Isto tako iznošenje provjerenih informacija koje neće dovesti do zabuna i krivog postupanja.
4. Osigurati suradnju građana s autoritetima i osigurati identifikaciju s istim problemima. Kada je postignut dojam da su svi članovi društva jednako podložni opasnosti lakše je motivirati na poželjne oblike ponašanja.
5. Pozivanje na prethodna iskustva suočavanja s teškim situacijama koja mogu biti izvor motivacije i inspiracije u novoj situaciji. Takva iskustva pokazuju da je kolektivni kapacitet za suočavanje s izazovima bio prisutan ranije.

6. Izbjegavanje tumačenja nove situacije kao situacije kolektivne panike, uvijek naglašavati važnost kontekstualnih faktora. Iznošenje lažnih i neprovjerenih informacija u javnost može doprinjeti strahu i zabrinutosti pa je važno i osvrnuti se na to kako krive informacije mogu dovesti do nepoželjnih reakcija.
7. Dopuštati spontane i pozitivne inicijative građana, obznaniti njihov doprinos u suočavanju s problemima. Takve inicijative mogu biti polazna točka za kreiranje novih rješenja iako se ponekad čini da takve inicijative mogu dovesti do nereda i poteškoća za djelovanje na većoj razini.
8. Isticati osjećaj zajedništva, posebno je važan naglasak na brizi o marginalnim skupinama.
9. Izvore informacija potrebno je održati funkcionalnima, dijeliti relevantne informacije, komunicirati o ograničenjima dostupnog znanja i izbjegavati iznošenje lažnih ili zbunjujućih informacija. Prihvatiti da je bolje iznositi istinite informacije koliko god to bilo teže za javnost i za daljnje postupanje.
10. Dopustiti kontinuitet stvaranja novih oblika povezanosti, upoznati s novim načinima održavanja kontakta jer potpuno izoliranje bez održavanja bilo kakvog kontakta može dovesti do gubitka povezanosti između članova društva.

2.Ciljevi i problemi istraživanja

Glavni cilj ovog rada je istražiti kako se građani suburbanih i ruralnih područja u Hrvatskoj suočavaju s pandemijom COVID-19 s posebnim naglaskom na neke aspekte formalne i neformalne socijalne kontrole. Cilj je utvrditi je li pandemija povezana s promjenom obrazaca svakodnevnog funkcioniranja građana s obzirom na uvedene epidemiološke mjere i interakciju s izvršiteljima socijalne kontrole, u prvom redu s policijskim službenicima. S obzirom na aspekte formalne i neformalne socijalne kontrole zanima nas jesu li novonastali uvjeti promijenili način na koji građani percipiraju način na koji policijski službenici sudjeluju u interakciji s građanima, jesu li se policijski službenici u svojim aktivnostima pridržavali propisanih procedura i zakona, kako lokalna zajednica promišlja o novim aktivnostima policije, jesu li građani tijekom pandemije jednako kao i prije mogli pristupiti policijskim uslugama i jesu li se sami policijski službenici pridržavali epidemioloških mjera, preciznije kako građani ocjenjuju aktivnosti i ponašanje policijskih službenika, vlastito postupanje i eventualne promjene u tom postupanju. U teorijskom djelu dotaknuli smo se temljenih odrednica legitimiteta policije, proceduralne korektnosti i povjerenja javnosti u policiju i naveli smo neke od nalaza povezanih uz temu koju ispituje kako bi bilo prostora za usporedbu rezultata.

2.1.Hipoteze istraživanja

Uzimajući u obzir prethodno navedene ciljeve ovog istraživanja formirali smo slijedeće afirmativne hipoteze koje će se tijekom istraživanja potvrditi, korigirati ili opovrgnuti.

H1 (povjerenje) : Stanovnici suburbanih i ruralnih područja u Hrvatskoj imaju povjerenje u policiju u vrijeme pandemije COVID-19.

H2 (promjene u pandemiji) : Formalna i neformalna socijalna kontrola u suburbanim i ruralnim područjima u Hrvatskoj mijenjaju se u kontekstu pandemije COVID-19.

H3 (Legitimitet) : Stanovnici suburbanih i ruralnih područja smatraju da policija postupa legitimno.

H4 (proceduralna korektnost) : Stanovnici suburbanih i ruralnih područja smatraju da su postupci policije u skladu sa zakonom.

3. Metoda

Istraživanje u ovom diplomskom radu provedeno je u sklopu istraživanja koje nosi naziv : *Organizacijske promjene u policiji tijekom globalne pandemije COVID-19*, rješavanju anketnog upitnika u ovom istraživanju pristupili su policijski službenici i građani iz različitih zemalja dok u ovom diplomskom radu koristimo podatke prikupljene na populaciji građana koji žive na suburbanom području. Navedenim istraživanjem zapravo se želi produbiti problematika načina na koji su različite policijske organizacije reorganizirale svoj rad i preispitale svoje zadaće. Dobiveni rezultati i naknadne analize mogu poslužiti u kreiranju novih politika suočavanja sa sličnim situacijama. Navedeno istraživanje odobreno je od strane etičkog povjerenstva Sveučilišta u Michiganu.

U ovom diplomskom radu koristili smo kvantitativnu metodu ankete, podatke smo prikupili putem *online* anketnog upitnika. Za ciljanu populaciju u ovom radu uzeli smo punoljetne građane Republike Hrvatske koji žive u suburbanim i ruralnim područjima. Uzeti su građani koji žive na području Koprivničko-križevačke županije. Koprivničko-križevačka županija pripada grupi županija Središnje Hrvatske, u odnosu na dvadeset ostalih županija i grad Zagreb, ova je županija svojom površinom sedamnaesta po veličini a po broju stanovnika šesnaesta po veličini.⁴ Prema dostupnim demografskim istraživanjima na području ove županije kao i u ostatku Sjeverozapadne Hrvatske prisutni su procesi prirodne depopulacije i starenja stanovništva (Pokos, 2017.) Po obrazovnoj strukturi veoma je mali udio stanovnika koji su visokoobrazovani ali podaci iz posljednjeg popisa 2011. pokazuju da je udio stanovništva s nezavršenom osnovnom školom u Koprivničko- križevačkoj županiji manji od hrvatskog prosjeka (Pokos, 2017.)

⁴ Izvor: kkž.hr

3.1.Istraživački instrument

Kako smo i već spomenuli instrument za prikupljanje podatak bio je *online* upitnik.Podaci koje smo koristili u ovom istraživanju prikupljeni su uz pomoć upitnika koji se sastojao od ukupno dvadeset pitanja.Upitnik je sadržavao pitanja o sociodemografskim karakteristikama ispitanika.Za prvo pitanje ponuđen je set od 24 tvrdnji za koje su ispitanici morali odrediti stupanj slaganja sa navedenim tvrdnjama (Apsolutno se ne slažem, Ne slažem se, Niti se slažem niti se ne slažem, Slažem se, Apsolutno se slažem), to su tvrdnje koje su se odnosile na ocjenu povjerenja u policiju, korektnog postupanja policije, povjerenja u lokalnu vlast, ocjenu postupanja lokalne zajednice u vrijeme pandemije.Za drugo pitanje od ispitanika je zatraženo da ocjene kako su mjere koje su poduzete za vrijeme kada je pandemija bila na vrhuncu utjecale na povjerenje, javnu sigurnost i slične, odnosno da odaberu uočavaju li određene promjene.Ovdje su ispitanici mogli odabrati jednu od pet mogućnosti:Jako su pogoršale, Malo su pogoršale, Nema promjene, Malo su poboljšale, Jako su poboljšale.Treće pitanje, odnosno treći set tvrdnji odnosio se općenito na svakodnevno ponašanje ispitanika u vrijeme pandemije.Ostala pitanja odnosila su se na sociodemografske karakteristike, na trenutno važeće epidemiološke mjere i na zarazu koronavirusom.Cijeli upitnik dostupan je u prilogu.

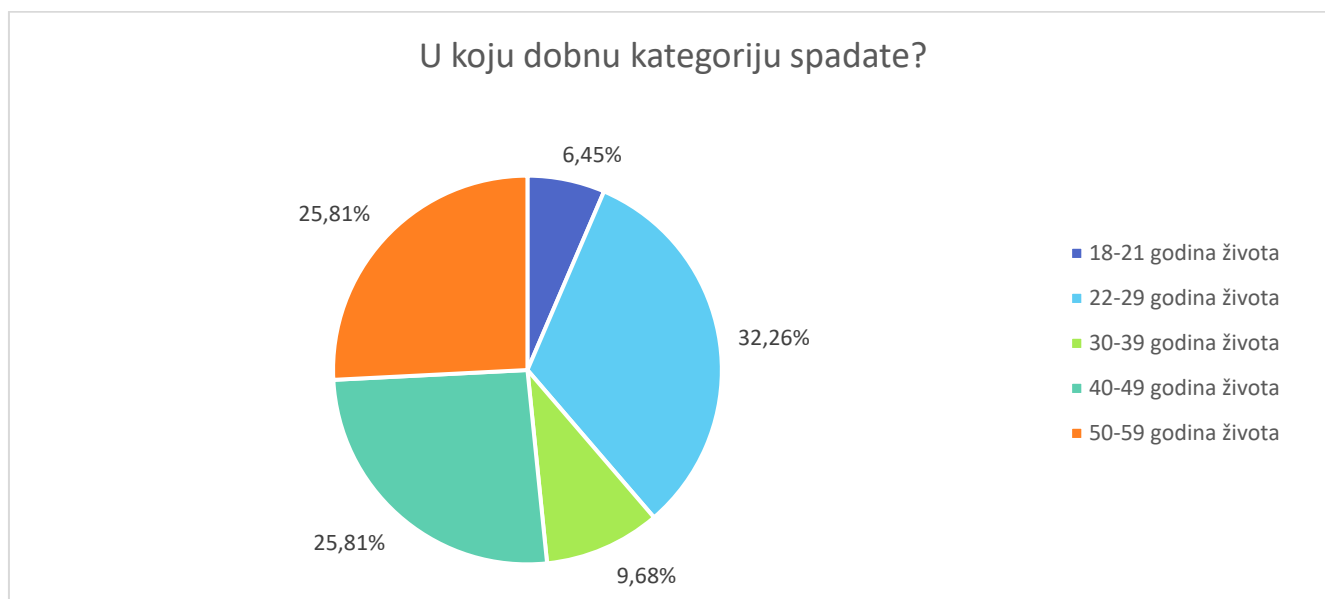
3.2.Prikupljanje i obrada podataka

Podatke smo za ovo istraživanje prikupili putem *online* ankete, poveznicu za pristup upitniku distribuirali smo u nekoliko Facebook grupa.Članovi grupa dobrovoljno su pristupili rješavanju upitnika te su u popratnom pismu bili upoznati s načinom zaštite njihove anonimnosti i dobrovoljnim sudjelovanjem.Metoda prikupljanja podatak putem *online* anketnog upitnika odabrana je kako bi se osigurala veća anonimnost ispitanika (Kosinski, Matz, Gosling, Popov, & Stillwell, 2015.) ali i kako bi se na lakši način osiguralo poštivanje epidemioloških mjera.Podaci su prikupljeni u razdoblju od Lipnja 2021. do Kolovoza 2021. To je razdoblje kada je prošlo više od godinu dana otkada je potvrđen prvi slučaj COVID-19 bolesti, u tom razdoblju epidemiološke

mjere bile su blaže, u Hrvatskoj je bilo prisutno nekoliko žarišta širenja virusa, krajem srpnja 2021. godine Koprivničko-križevačka županija bila je žarište širenja virusa ali nisu uvedene nužne epidemiološke mjere kao u nekim drugim županijama. Za potrebe ovog rada podatke smo obradili na deskriptivnoj razini, uz pomoć statističkog paketa SPSS.

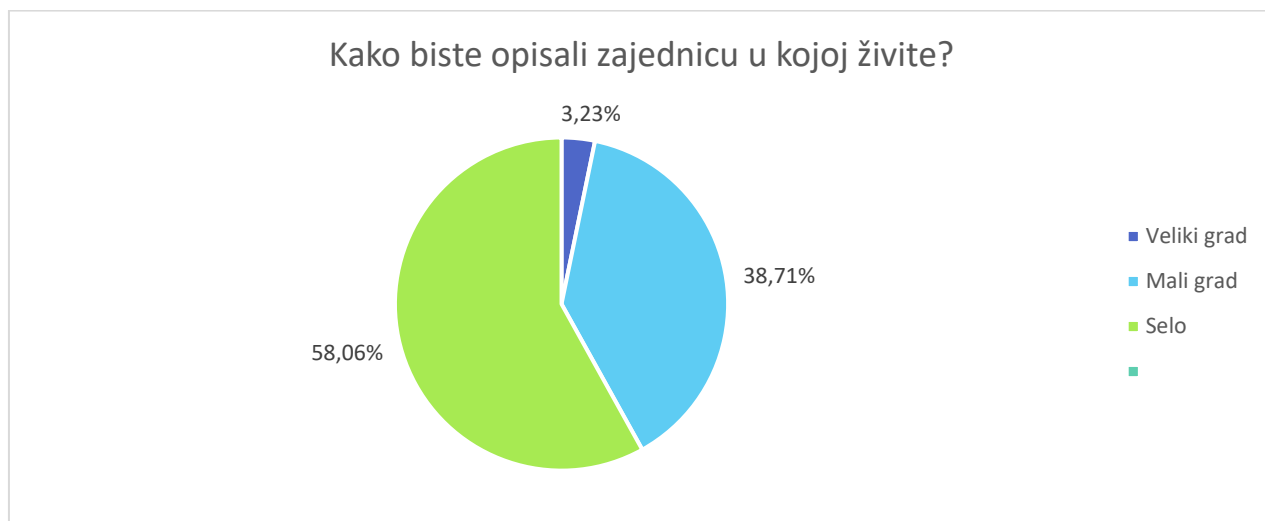
3.3. Sudionici istraživanja

U istraživanju su sudjelovale 64 osobe (n=64), sudionici istraživanja su punoljetni građani s područja Koprivničko-križevačke županije. Od ukupnog broja ispitanika njih 67, 74 % navodi da nisu bili zaraženi virusom SARS-CoV-2. Na pitanje jesu li ostvarili kontakt s policijskim službenikom za vrijeme trajanja pandemije točno polovica ispitanika, odnosno njih 32 navodi da je imalo kontakt s policijskim službenikom/službenicom. U uzorku je veći broj ispitanika ženskog spola (87, 10%) a po dobnoj strukturi ispitanici su razvrstani u pet skupina, što je vidljivo na grafičkom prikazu ispod. Najveći je broj ispitanika iz dobne skupine 22-29 dok su podjednako zastupljeni ispitanici u dobi između 50 i 59 godina odnosno između 40 i 49 godina.

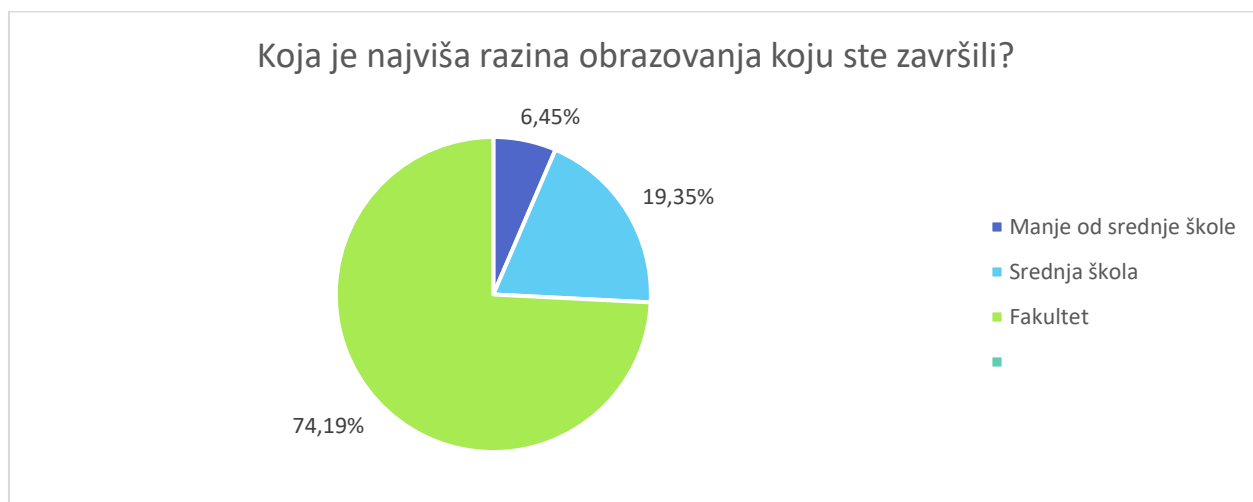

Graf 2. Dobna struktura

Većina ispitanika u ovom istraživanju navodi da živi na selu dok manji dio živi u manjem gradu ili većem gradu (Vidi graf 3). Na grafu 4 vidljiva je struktura ispitanika po obrazovanju, prevladavaju ispitanici koji su završili fakultet dok je manji dio njih završio srednju školu ili manje od toga.

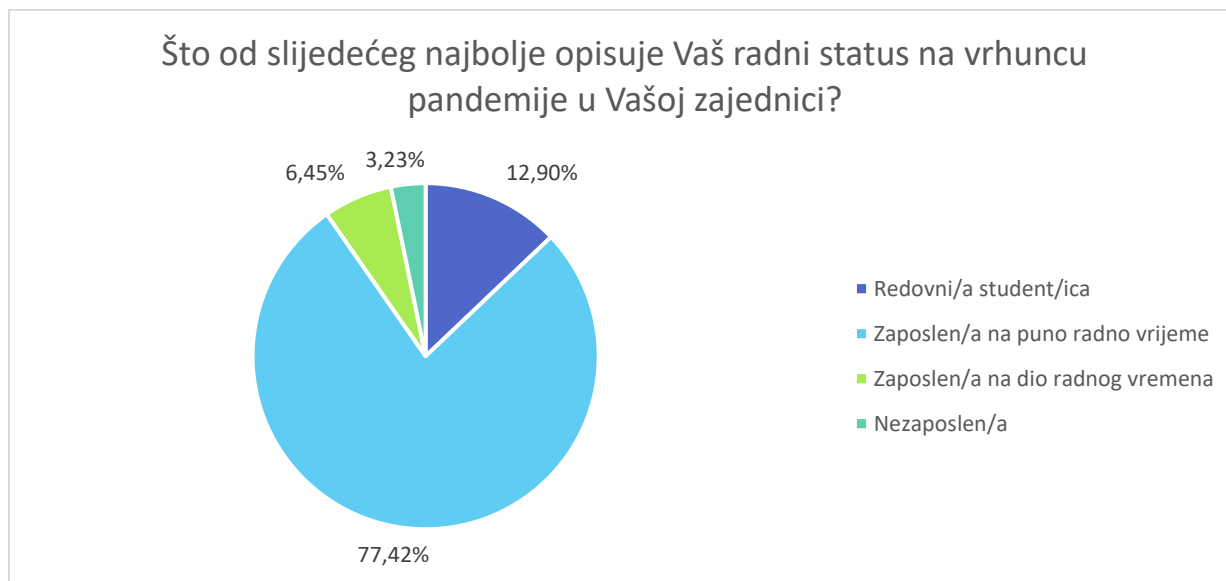

Graf 3.-Mjesto stanovanja

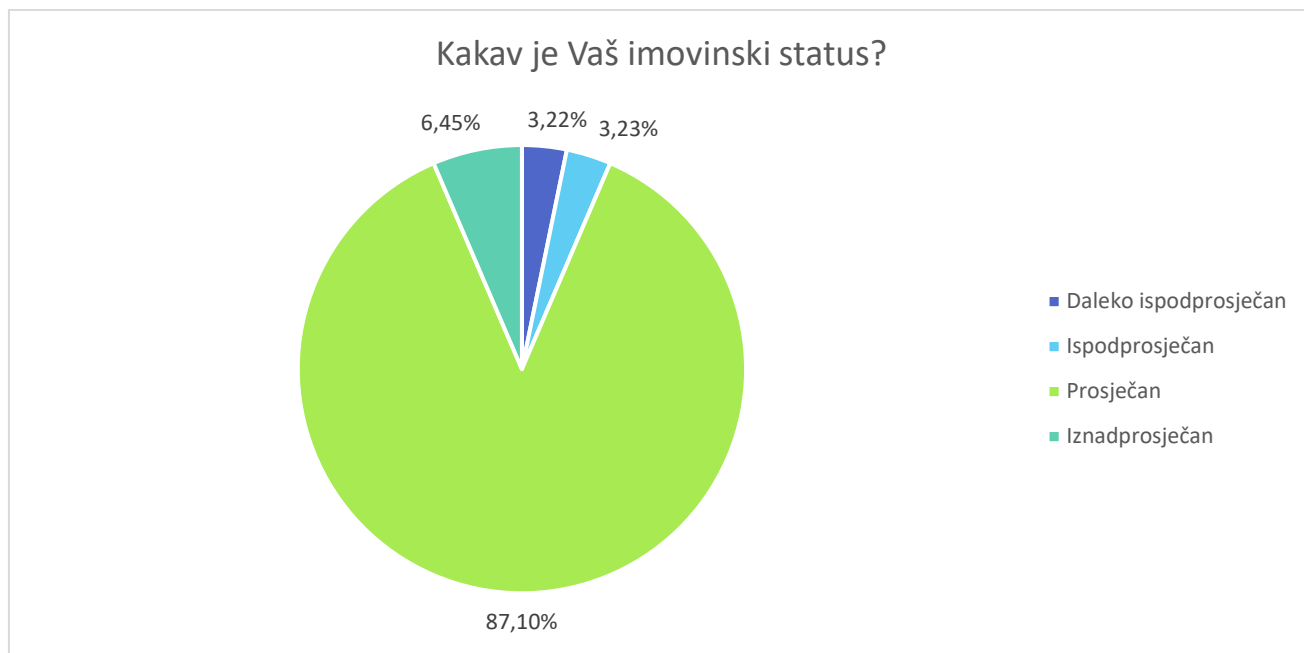

Graf 4.-Obrazovanje

Sudionici istraživanja dali su podatke o tome kakav je bio njihov radni status za vrijeme pandemije, odgovori su prikazani na grafičkom prikazu (graf 5). Vidljivo je da prevladavaju zaposleni na puno radno vrijeme te studenti dok je manji broj nezaposlenih i zaposlenih na dio radnog vremena. Osim o obrazovanju, radnom statusu, mjestu stanovanja, dobi i spolu od sociodemografskih pokazatelja uzeli smo i imovinski status, podatke o imovinskom statusu prikazujemo u grafičkom prikazu 6.

Graf 5.-Radni status

Graf 6.-Imovinski status

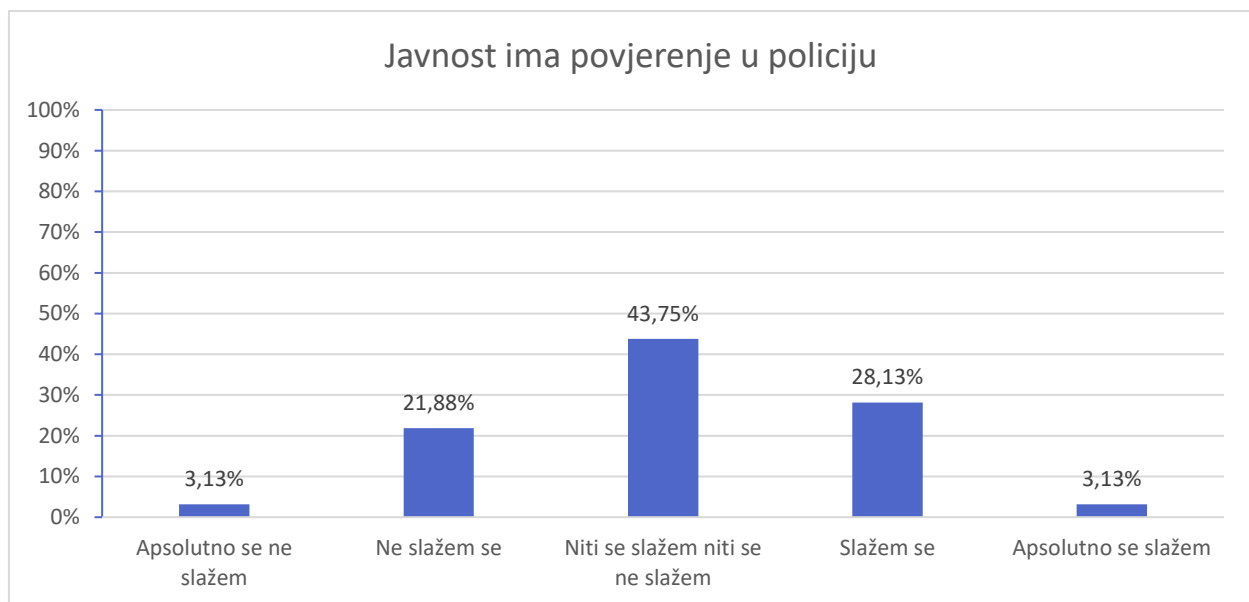
Većina ispitanika navodi da je njihov imovinski status prosječan, dok je najmanji udio ispitanika koji svoj imovinski status označuju kao daleko ispodprosječan.

4.Rezultati

Podaci dobiveni u ovom istraživanju obrađeni su na deskriptivnoj razini. Rezultate smo podijeli u četiri kategorije, sukladno teorijskom pregledu (povjerenje, legitimitet policije, proceduralna korektnost i promjene u pandemiji) te smo na kraju neke od sociodemografskih pokazatelja povezali sa određenim tvrdnjama kako bismo mogli razmotriti mogućnost daljnjeg istraživanja teme.

4.1. Povjerenje

Na grafikonu 7 nalaze se frekvencije odgovora na česticu „Javnost ima povjerenje u policiju“. Prema prikazanome, može se vidjeti kako većina sudionika nije sigurna u to ima li javnost povjerenja u policiju ili ne, odnosno, niti se slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom. Ipak, 31,26% sudionika smatra da javnost ima povjerenja u policiju, dok 25,1% smatra da javnost nema povjerenja u policiju.

Graf 7. -Povjerenje u policiju

Osim čestice *Javnost ima povjerenje u policiju*, za povjerenje je uzeta i čestica *Javnost treba vjerovati policiji da ona obavlja svoje zadatke* te dobiveni rezultati pokazuju da se većina ispitanika slaže s navedenom tvrdnjom (59,38% ispitanika se slaže dok se 15, 63% apsolutno slaže). Manje je ispitanika koji su neodlučni ali ipak najmanji je postotak onih koji se ne slažu (6,25%) dok se 3, 13% u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom.

Tablica 1.-Javnost ima povjerenje u policiju-dob

			U koju dobnu kategoriju spadate?					Total
			18 - 21 godinu života	22 - 29 godina života	30 - 39 godina života	40 - 49 godina života	50 - 59 godina života	
Javnost ima povjerenje u policiju.	Apsolutno se ne slažem	Count	0	0	0	0	2	2
		% within Javnost ima povjerenje u policiju.	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
	Ne slažem se	Count	4	8	0	2	0	14
		% within Javnost ima povjerenje u policiju.	28.6%	57.1%	0.0%	14.3%	0.0%	100.0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	Count	0	10	2	6	8	26
		% within Javnost ima povjerenje u policiju.	0.0%	38.5%	7.7%	23.1%	30.8%	100.0%
	Slažem se	Count	0	2	4	6	6	18
		% within Javnost ima povjerenje u policiju.	0.0%	11.1%	22.2%	33.3%	33.3%	100.0%
	Apsolutno se slažem	Count	0	0	0	2	0	2
		% within Javnost ima povjerenje u policiju.	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
Total	Count	4	20	6	16	16	62	
	% within Javnost ima povjerenje u policiju.	6.5%	32.3%	9.7%	25.8%	25.8%	100.0%	

Na tabličnom prikazu 1. vidljivo je kako su ispitanici iz različitih dobnih skupina odgovorili slažu li se s tvrdnjom da javnost ima povjerenja u policiju. Da javnost ima povjerenje slažu se ispitanici iz dobnih skupina 40-49 i 50-59. Polovica ispitanika iz dobne skupine 22-29 odabire da niti se slaže niti se ne slaže s tom tvrdnjom. Od ukupnih 14 koji su odabrali da se ne slažu s tom tvrdnjom 10 njih pripada dobnim skupinama 18-21 i 22-29. Osim povjerenja u policiju i dobi uzeli smo tvrdnju da se Vlada uspješno nosi s COVID-19 pandemijom i dob ispitanika. Dobivene frekvencije nalaze se na tabličnom prikazu 2.

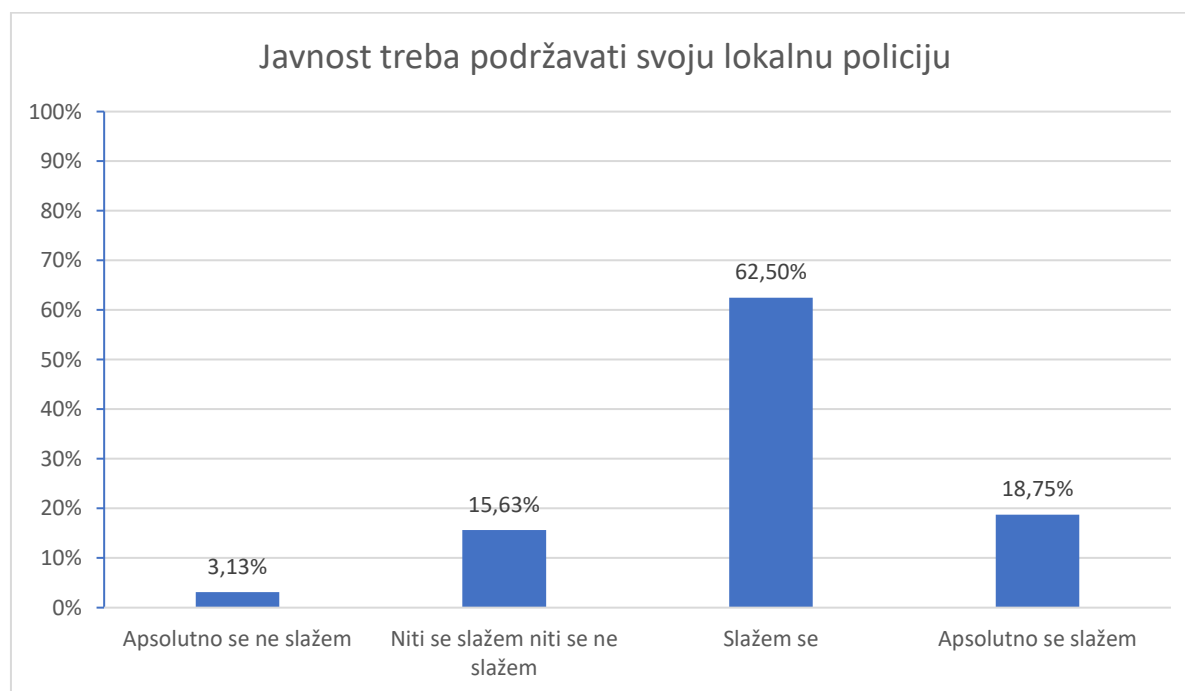
Tablica 2.-Vlada se uspješno nosi s pandemijom-dob

			U koju dobnu kategoriju spadate?					Total
			18 - 21 godinu života	22 - 29 godina života	30 - 39 godina života	40 - 49 godina života	50 - 59 godina života	
Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	Apsolutno se ne slažem	Count	0	6	0	2	0	8
		% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	0.0%	75.0%	0.0%	25.0%	0.0%	100.0%
	Ne slažem se	Count	0	6	0	4	0	10
		% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	0.0%	60.0%	0.0%	40.0%	0.0%	100.0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	Count	4	6	2	2	6	20
		% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	20.0%	30.0%	10.0%	10.0%	30.0%	100.0%
	Slažem se	Count	0	0	4	8	10	22
		% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	0.0%	0.0%	18.2%	36.4%	45.5%	100.0%
	Apsolutno se slažem	Count	0	2	0	0	0	2
		% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
Total	Count	4	20	6	16	16	62	
	% within Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .	6.5%	32.3%	9.7%	25.8%	25.8%	100.0%	

Slično kao i na prethodnom prikazu, ispitanici iz dobnih skupina 40-49 i 50-59 slažu se da se Vlada uspješno nosi s pandemijom. Najmlađi ispitanici, oni iz dobne skupine 18-21 odabiru da niti se slažu niti se ne slažu. Mali je broj ispitanika iz dobne skupine 40-49 koji se apsolutno ne slažu s tom tvrdnjom (njih dvoje). Zanimljivo je da se od ukupno 20 njih koji u iz dobne skupine 22-29 njih 12 ne slaže ili se apsolutno ne slaže s navedenom tvrdnjom.

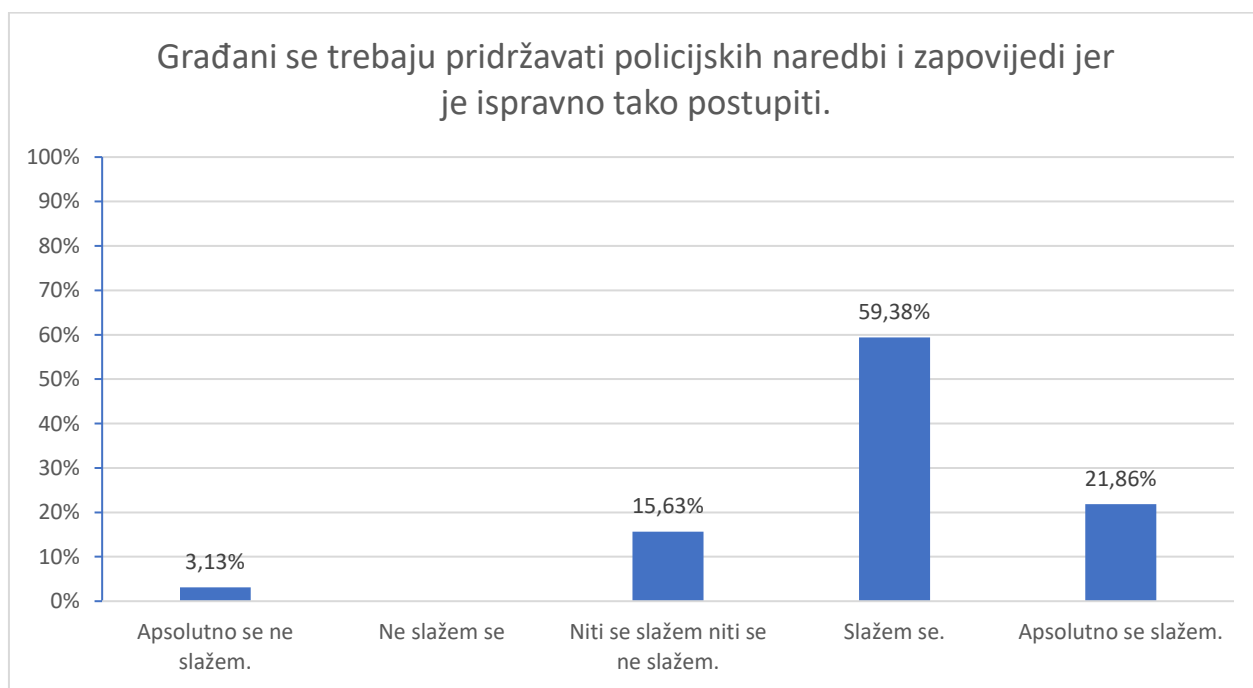
4.2. Legitimitet policije

Legitimitet policije ispitali smo na nekoliko tvrdnji. Na grafičkom prikazu 8 nalaze se frekvencije odgovora na česticu *Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju*. Vidljivo je da se veoma mali broj ispitanika ne slaže s ovom tvrdnjom, odnosno apsolutno se ne slaže, dok više od polovice navodi da se slaže s tom tvrdnjom, a broj onih koji se apsolutno slažu gotovo je jednak broju ispitanika koji se apsolutno ne slažu ili odabiru opciju da se niti ne slažu niti ne slažu.

Graf 8. -Javnost treba podržavati policiju

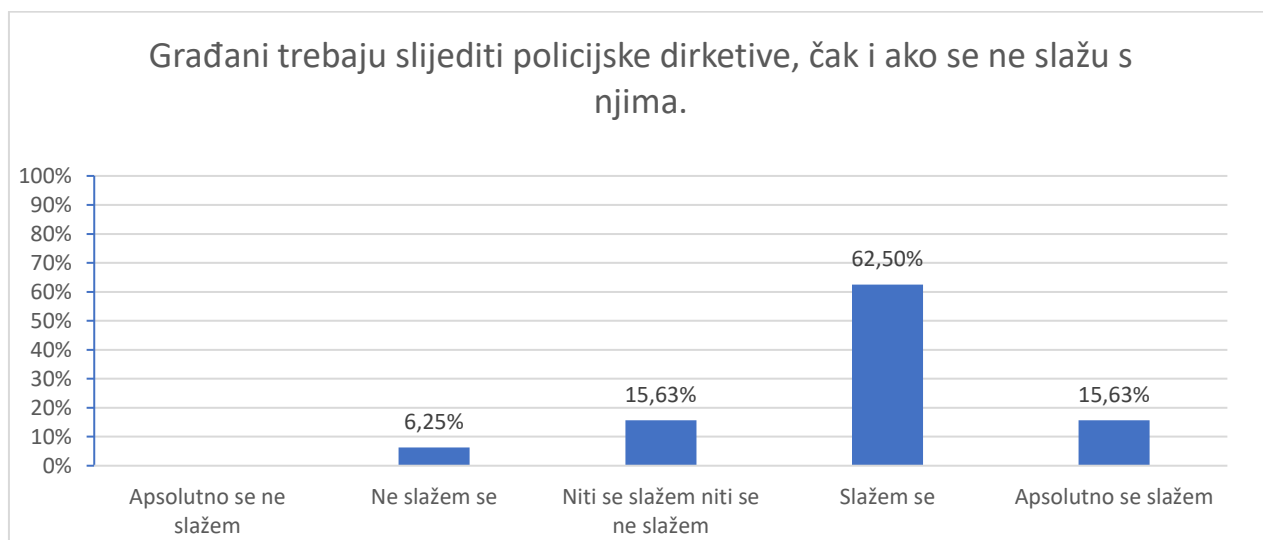
Osim podržavanja lokalne policije, za legitimitet policije pitali smo građane o tome odakle zapravo legitimitet policije proizlazi, pridržavaju li se građani policijskih naredbi zato što je to ispravno (graf 9) ili se pridržavaju istih zato što se to jednostavno treba činiti, bez nekog određenog razloga. Kada smo upitali građane slažu li se s tvrdnjom da se policijskih smjernica treba pridržavati neovisno o tome razumijemo li zašto policija daje određene smjernice gotovo se polovica ispitanika slaže s tom tvrdnjom (njih 46,88%). Zanimljivo je da se ne slaže 15,63% a oni koji odabiru Niti se slažem niti se ne slažem čine 21,88% odgovora. Primjećujemo da je za ovu tvrdnju veći postotak onih koji se ne slažu, u odnosu na tvrdnje da se treba pridržavati policijskih naredbi zato što se to naprosto mora ili je tako ispravno postupiti.

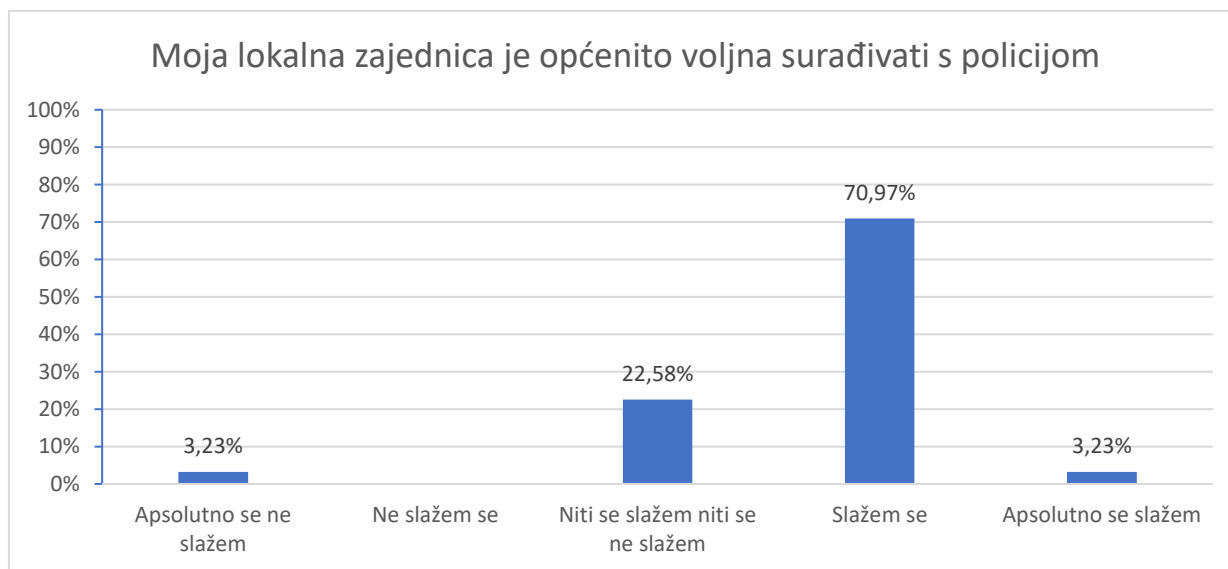
Graf 9. -Ispravno postupanje

Rezultati dobiveni za ovu česticu zapravo su na tragu onoga što smo u teoriji utvrdili za legitimitet a to je da legitimitet ovisi i o vrijednostima koje građani vezuju uz pojedine institucije (Tyler & Blader, 2003.), odnosno u ovom slučaju ta opća vrijednost može biti ispravno postupanje.

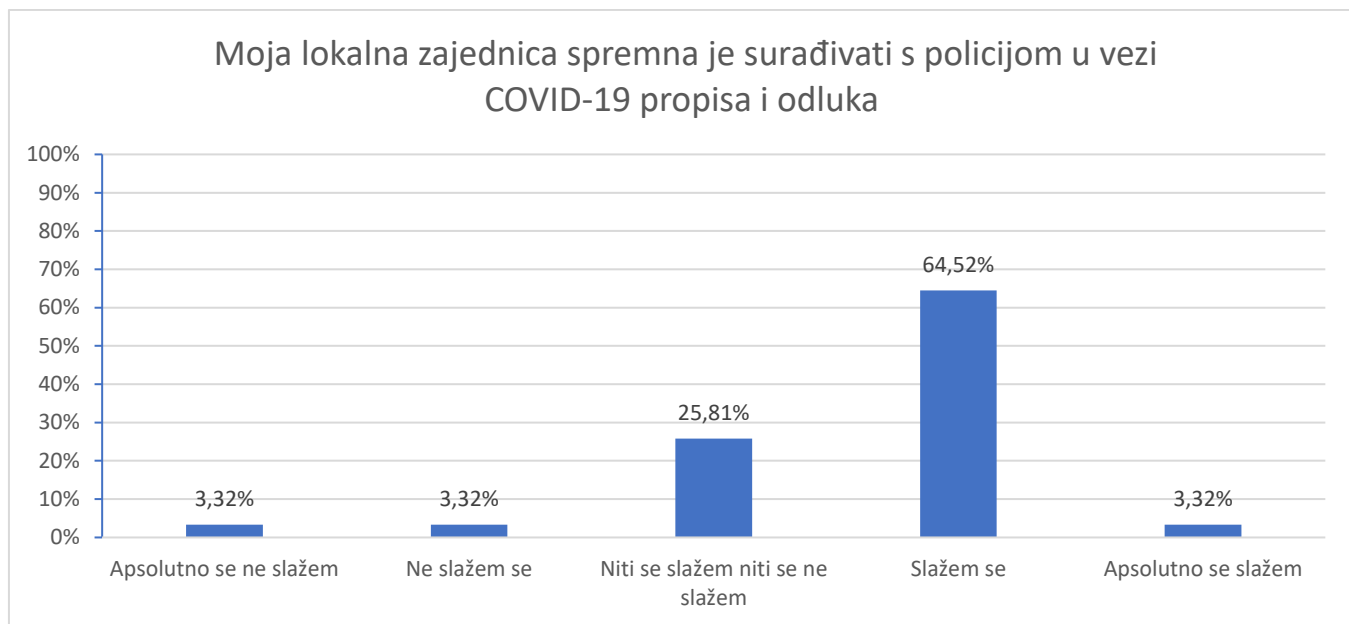
Iz grafičkog prikaza 10 vidimo da se većina ispitanika slaže s tvrdnjom da građani trebaju slijediti policijske direktive čak i ako se ne slažu s njima.

Graf 10.- *Građani trebaju slijediti direktive čak i ako se ne slažu s njima*

Graf 11. -*Suradnja lokalne zajednice s policijom*

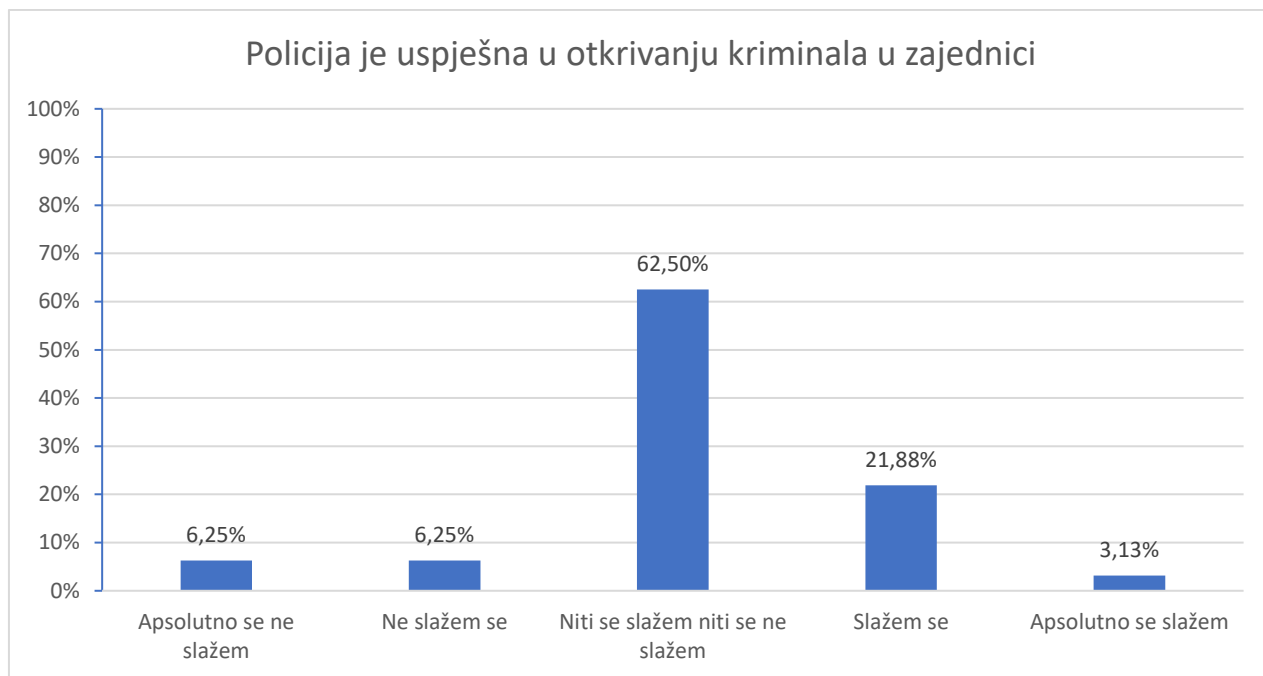

Graf 12.-*Suradnja lokalne zajednice s policijom za vrijeme pandemije.*

Sudionici ovog istraživanja uglavnom se slažu da je njihova lokalna zajednica voljna surađivati s policijom a slični rezultati dobiveni su kada su sudionici upitani vrijedi li isto za propise i odluke uvedene zbog pandemije, iz čega možemo naslutiti da novo uvedeni propisi i odluke nisu promijenili način na koji građani u svojoj lokalnoj zajednici gledaju na suradnju s policijom.

Ranije smo utvrdili da pojam legitimiteta policije pojam koji je kompleksniji od samog povjerenja građana u policiju pa smo tražili od građana da ocjene slažu li se da policija u njihovoj zajednici reagira na njihove pozive, uspješno procesuirala kriminal i otkriva kriminal. Iz odgovora koje smo dobili na neka od tih pitanja možemo vidjeti da građani ocjenjuju kako je policija u navedenim aktivnostima uspješna ali ipak postoje određena odstupanja.

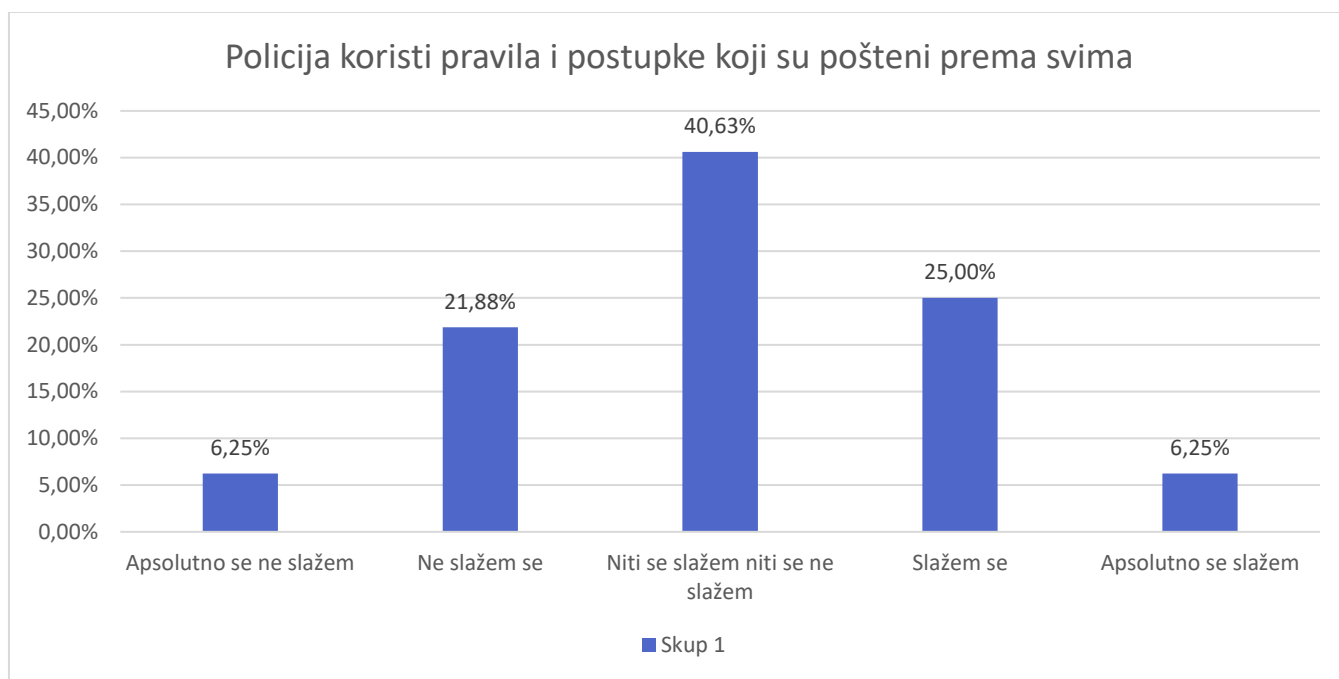
Primjerice za tvrdnju 'Policija je uspješna u otkrivanju kriminala u zajednici', većina ispitanika odabire opciju Niti se slažem niti se ne slažem, nakon njih najveći postotak odnosi se na one koji se slažu s navedenom tvrdnjom (graf 13)

Graf 13.- *Uspješnost otkrivanja kriminala*

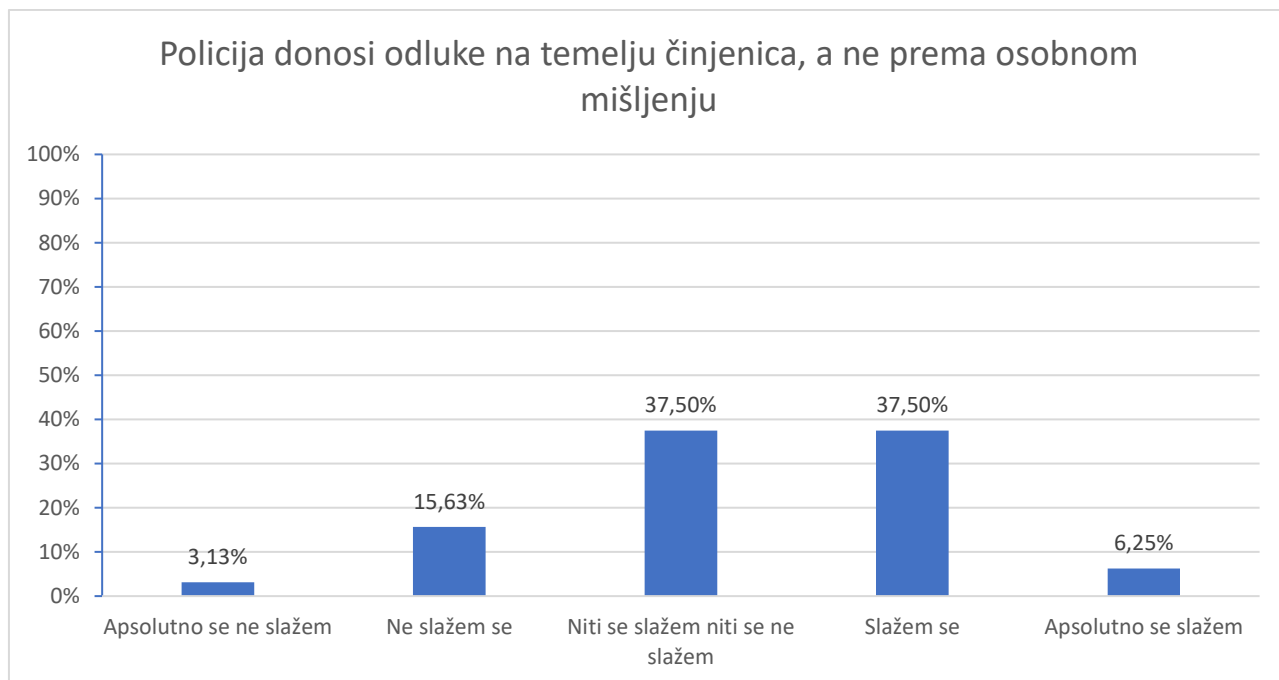
Za česticu Policija je uspješna u prevenciji kriminala također su dobiveni slični rezultati, 43, 75% odabire opciju Niti se slažem niti se ne slažem, dok se 21,88% ispitanika ne slaže s tom tvrdnom odnosno 28,13% se slaže. Od građana smo tražili da ocjene reagira li policija brzo na pozive građana 40,63 % ispitanika ne može procijeniti dok nešto više od tog broja, 43,75% navodi da se slaže.

4.3.Proceduralna korektnost

Graf 14.- Postupci policije

Za česticu ‘Policija koristi pravila I postupke koji su poštteni prema svima’ prikazane su frekvencije na grafičkom prikazu 14, većina ispitanika odlučuje se za opciju Niti se slažem niti se ne slažem a zanimljivo je da postoji mala razlika u broju ispitanika koji se odlučuju za druge opcije.U teorijskom pregledu proceduralnu korektnost povezali smo s povjerenjem u policiju pa smo naveli da je kontakt policijskih službenika s građanima jedan od pokazatelja povjerenja , poželjno je da iz te interakcije građani imaju dojam da je policijski službenik prema njima postupio u skladu s propisanom procedurom i da to iskustvo dijele s drugim građanima.

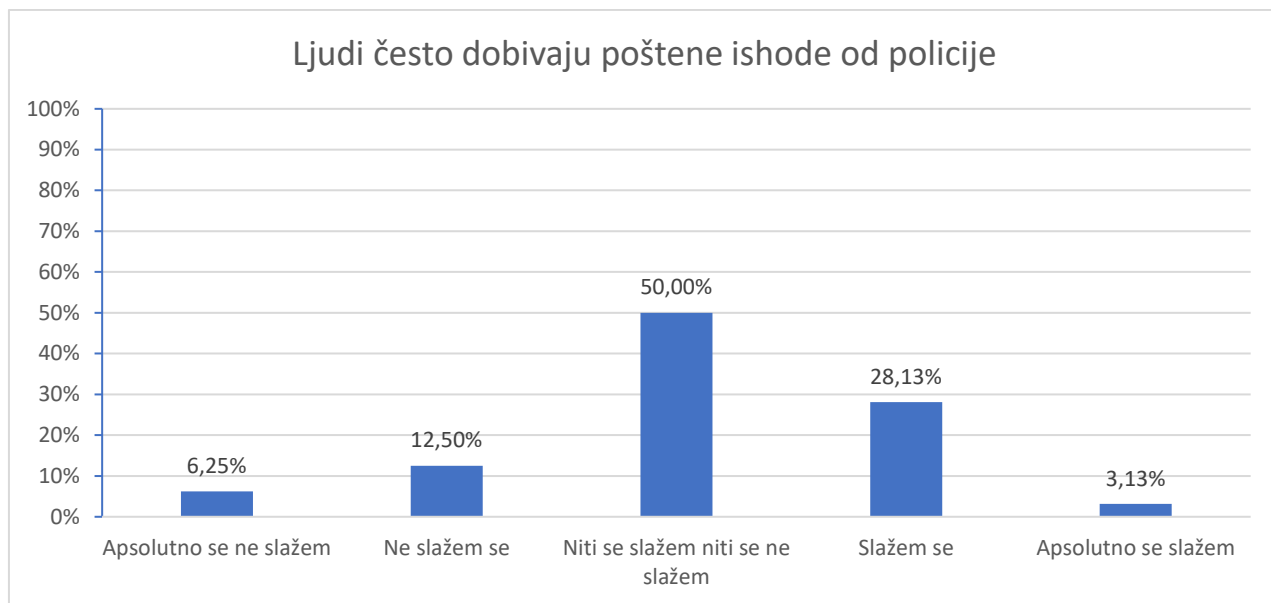

Graf 15.-*Donošenje odluka*

Na grafičkom prikazu 15 vidimo da je više ispitanika koji se slažu s tvrdnjom o načinu na koji policija donosi odluke. Zanimljivo je ipak da je jednak broj onih koji se slažu s tom tvrdnjom i onih koji ne mogu procijeniti je li tome tako.

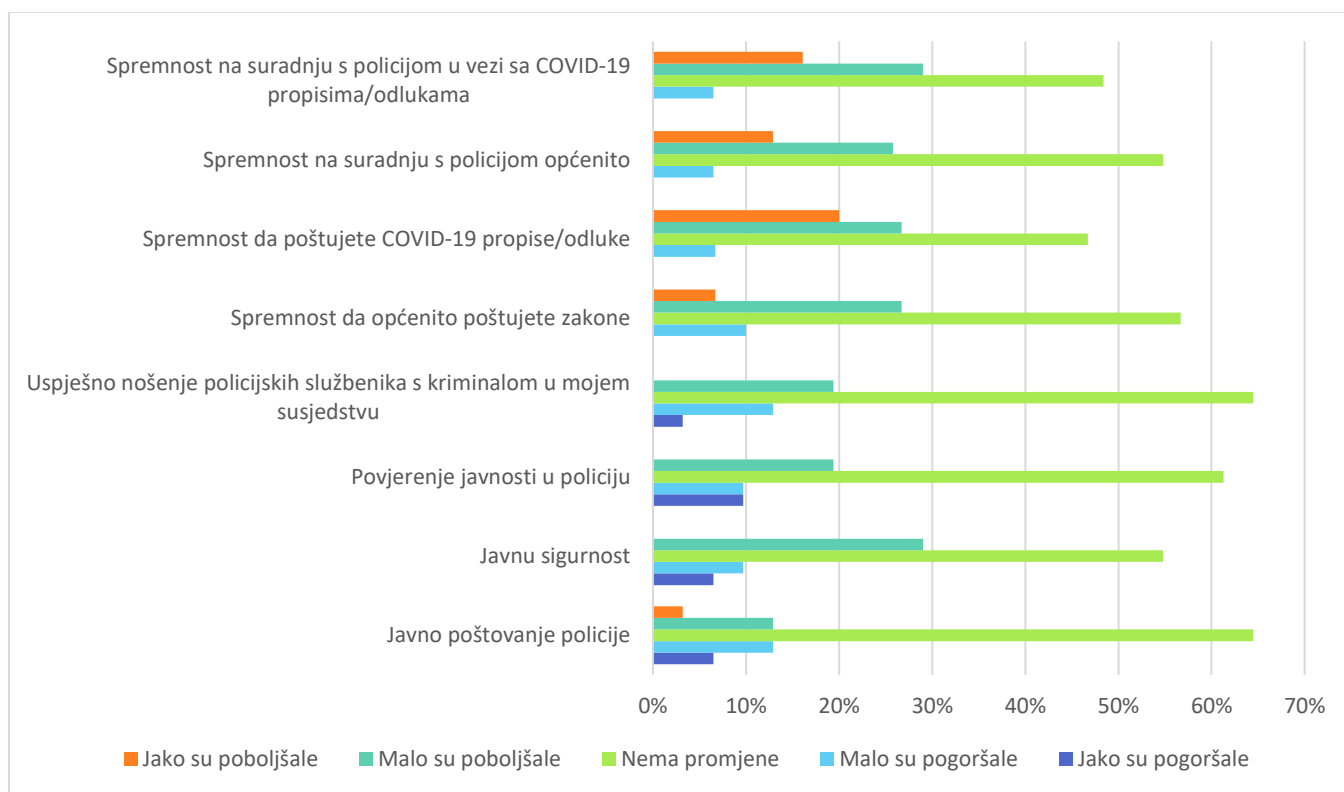
Ispitanici navode da ako bi se našli u situaciji da moraju kontaktirati policiju policija bi se prema njima odnosila s poštovanjem, tako misli 62,50% ispitanika, manji se udio njih ne slaže da bi se policija prema njima odnosila s poštovanjem (6,25%)

Po pitanju procjene toga kakve ishode ljudi dobivaju od policije polovica ispitanika odabire opciju da niti ne slažu niti se ne slažu da ljudi dobivaju poštene ishode od policije, više je oni koji se slažu ili slažu u potpunosti u odnosu na one koji se ne slažu (graf 16)

Graf 16.-*Ishodi*

4.4. Pandemija COVID-19

Graf 17.-Pandemija COVID-19

Na grafičkom prikazu 17 vidljive su frekvencije odgovora na tvrdnje u kojima se ispituju uočene promjene u proučavanim fenomenima. U pogledu spremnosti na suradnju s policijom u vezi s COVID-19 propisima, odnosno odlukama najveći postotak ispitanika navodi da nema promjene u njihovoj spremnosti (48%), 29% njih navodi da su se malo poboljšale a nitko od ispitanika ne odabire opciju Jako su pogoršale.

S obzirom na spremnost na suradnju s policijom općenito, više od polovice ispitanika navodi da nije došlo do promjene, 26% navodi da se njihova spremnost na suradnju malo poboljšala, odnosno za 13% njih se jako poboljšala. Spremnost se za 7% ispitanika malo pogoršala.

Zanimljivi su rezultati dobiveni kada su ispitanici trebali ocjeniti kako su promjene uvedene zbog pandemije utjecale na njihovo viđenje javne sigurnosti, povjerenja javnosti u policiju i javno poštovanje u policiju. Iako za navedene većina ispitanika nije navela da je došlo do promjene, u pogledu povjerenja, 10% ispitanika navodi da su te promjene jako pogoršale povjerenje, a isti postotak označava i da su malo pogoršale. Ispitanici koji su odabrali opciju Malo su poboljšale čine 19 % odgovora. Za tvrdnju o javnoj sigurnosti 7% navodi da su jako pogoršale, odnosno 10% odabire Malo su pogoršale. Spremnost da općenito poštuju zakone kod većine se ispitanika nije promijenila uslijed pandemije.

Tablica 3.-Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.-Jeste li bili zaraženi virusom COVID-19?

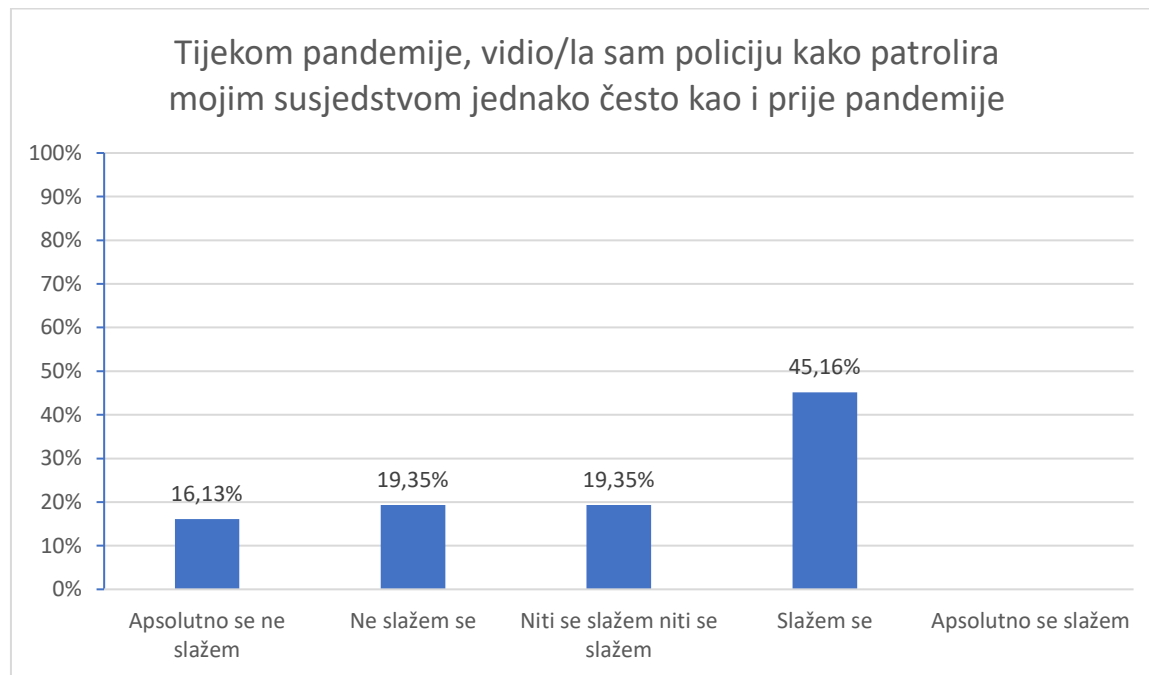
			Jeste li bili zaraženi COVID-19?		Total
			Da	Ne	
Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	Apsolutno se ne slažem	Count	0	2	2
		% within Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	0.0%	100.0%	100.0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	Count	4	6	10
		% within Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	40.0%	60.0%	100.0%
	Slažem se	Count	16	22	38
		% within Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	42.1%	57.9%	100.0%
	Apsolutno se slažem	Count	0	12	12
		% within Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	0.0%	100.0%	100.0%
	Total	Count	20	42	62
		% within Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.	32.3%	67.7%	100.0%

Na tabličnom prikazu 3 vidimo kako su ispitanici koji su bili zaraženi odgovorili na tvrdnju da javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju. Ispitanici koji su bili zaraženi u velikoj mjeri navode da se slažu da javnost treba podržavati lokalnu policiju, kod ispitanika koji nisu bili zaraženi također se većina slaže ili se apsolutno slaže.

Tablica 4.-*Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom.-Kontakt s policijskim službenikom.*

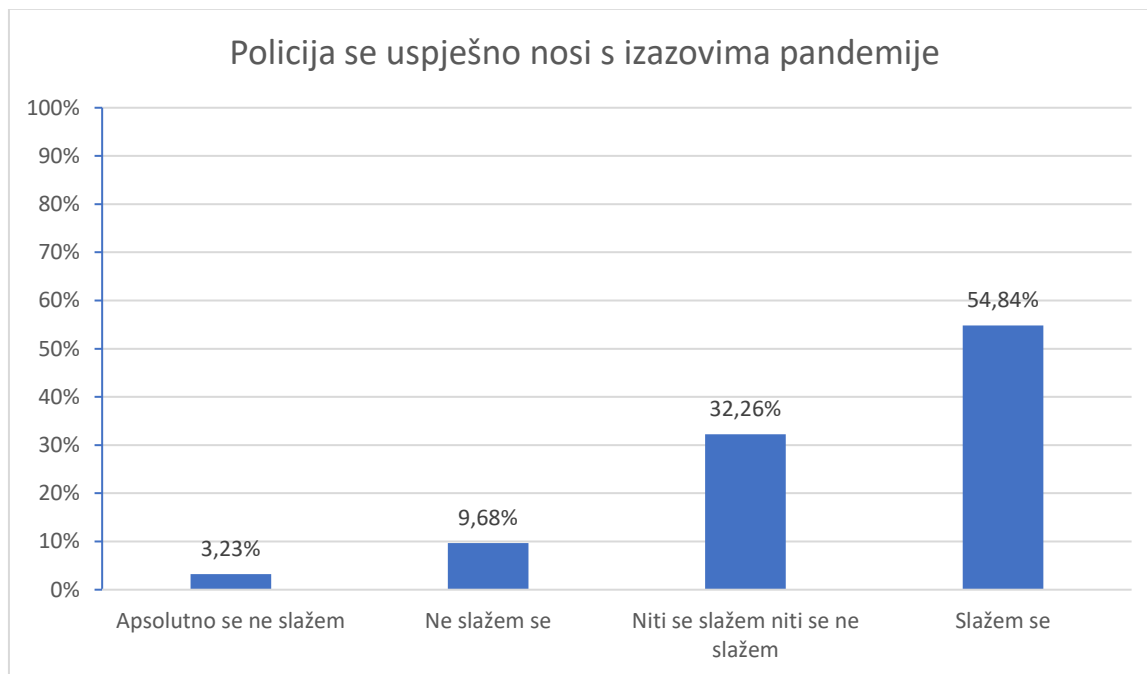
			Jeste li imali kontakt s policijskim službenikom tijekom COVID-19 pandemije		Total
			Da	Ne	
Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	Ne slažem se	Count	2	0	2
		% within Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	100.0%	0.0%	100.0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	Count	8	8	16
		% within Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	50.0%	50.0%	100.0%
	Slažem se	Count	18	22	40
		% within Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	45.0%	55.0%	100.0%
	Apsolutno se slažem	Count	2	0	2
		% within Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	100.0%	0.0%	100.0%
Total		Count	30	30	60
		% within Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.	50.0%	50.0%	100.0%

Prethodno smo naveli da je polovica ispitanika imala kontakt s policijskim službenikom, od pokazatelja u tablici 4 možemo izdvojiti da se odgovori ispitanika a s obzirom na to jesu li ostvarili kontakt minimalno razlikuju.

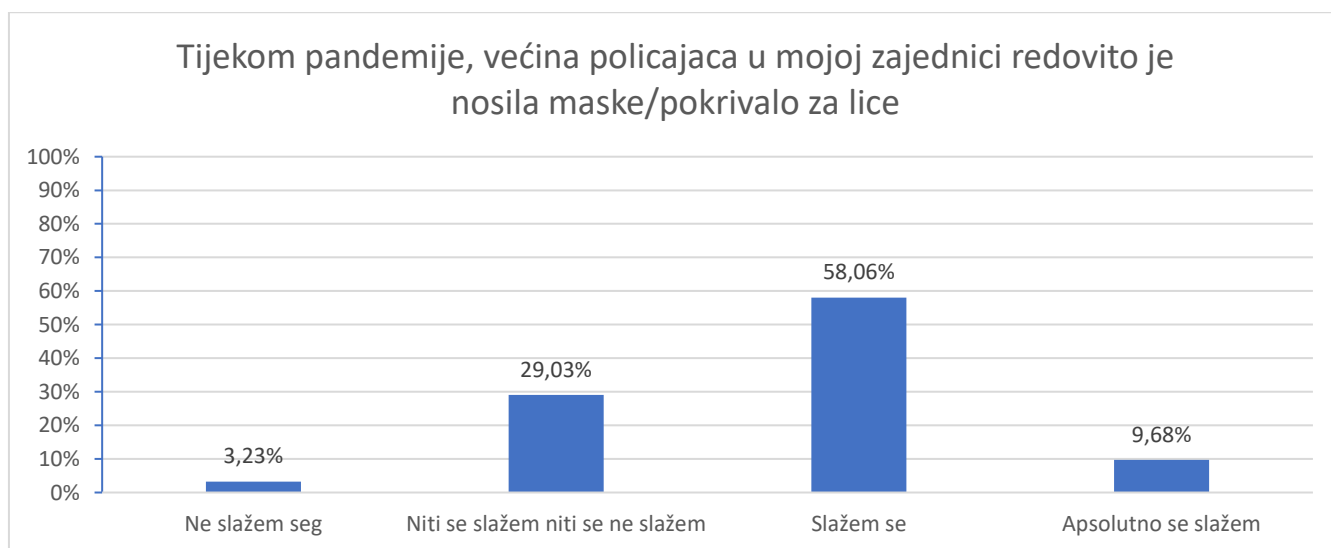
Graf 18. -*Patroliranje policije*

Iz grafa 18 razvidno je da skoro većina ocjenjuje da je policija u njihovom susjedstvu za vrijeme pandemije patrolirala jednako kao i prije pandemije, ipak vidimo da je značajan postotak oni koji se ne slažu s tom tvrdnjom.

Graf 19.-Izazovi pandemije

Ispitanici su uglavnom naveli da se policija uspješno nosi s izazovima pandemije, ali veliki postotak njih ne može to procijeniti. Nitko od ispitanika ne slaže se u potpunosti s tom tvrdnjom.

Graf 20. Policija I pridržavanje mjera

Upitali smo i građane jesu li se policijski službenici u njihovoj okolini pridržavali nošenja maski ili pokrivala za lice, većina njih slaže se s tom tvrdnjom.

Kada pogledamo tvrdnje kojima smo željeli ispitati jesu li promjene, odnosno epidemiološke mjere koje su uvedene utjecale na spremnost građana da surađuju s policijom, poštujte uvedene epidemiološke mjere iz većine prikaza vidljivo je da se u većini slučajeva ispitanici odlučuju za opciju *Nema promjene* a kada im se postavi pitanje o tome nosi li se policija uspješno s pandemijom većina se slaže da je policija uspješna u tome.

Tablica 5.-*Policija daje priliku ljudima da objasne svoju situaciju-kontakt*

			Jeste li imali kontakt s policijskim službenikom tijekom COVID-19 pandemije		Total
			Da	Ne	
Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	Apsolutno se ne slažem	Count	2	0	2
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	100.0%	0.0%	100.0%
	Ne slažem se	Count	2	0	2
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	100.0%	0.0%	100.0%
	Niti se slažem niti se ne slažem	Count	14	12	26
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	53.8%	46.2%	100.0%
	Slažem se	Count	8	18	26
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	30.8%	69.2%	100.0%
	Apsolutno se slažem	Count	4	0	4
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	100.0%	0.0%	100.0%
Total		Count	30	30	60
		% within Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.	50.0%	50.0%	100.0%

Na tabličnom prikazu 5 vidimo kako su ispitanici koju su imali kontakt s policijskim službenikom ocijenili da policija daje priliku građanima da objasne svoju situaciju. Ispitanici koji su za vrijeme pandemije ostvarili kontakt s policijskim službenikom u manjoj mjeri navode da se ne slažu s tvrdnjom (njih dvoje) većina ispitanika odabire srednju opciju dok ostatak, odnosno 8 od 30 odabire da se slažu, a njih 4 apsolutno se slažu. Ispitanici koji nisu imali kontakt sa policijskim službenikom navode da se slažu da policija daje priliku ljudima da objasne svoju situaciju, s time se slaže više od polovice njih (69,2%) Nitko od ispitanika koji nisu imali kontakt se ne slaže ili se apsolutno se slaže s tom tvrdnjom.

5.Rasprava

Deskriptivni pokazatelji dobiveni u ovom istraživanju pokazuju da u pogledu povjerenja u policiju u suburbanim i ruralnim sredinama ispitanici imaju povjerenje u policiju ali u većini slučajeva ne mogu procijeniti da je pandemija promijenila njihovo povjerenje a to djelomično vrijedi i za druge ispitivane fenomene. Situacija pandemije nije u velikoj mjeri promijenila način na koji građani doživljavaju policijske službenike i svakodnevnu interakciju s njima. U odnosu na rezultate dobivene u drugim istraživanjima koja smo spomenuli u ovom radu uviđamo da postoje određena odstupanja što zapravo pripisujemo činjenici da socijalna kontrola nije jednako učinkovita u manjim ruralnim ili suburbanim sredinama u odnosu na urbane sredine jer je u takvim sredinama teže afirmirati mehanizme neformalne socijalne kontrole zbog velikog broja diferenciranih skupina. Također, dobiveni rezultati pokazali su važnost prethodno spomenute interakcije formalne i neformalne socijalne kontrole (Sargeant, Murphy, McCarthy, & Williamson, 2021.) pokazalo se da se u uvjetima kada su odredbe i pravila podložni čestim promjenama ispitanici se u većini slučajeva slažu da javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju i da je njihova lokalna zajednica spremna poštivati COVID-19 odluke. Neovisno o okolnostima pandemije većina drži da je potrebno pridržavati se pravila i odredbi jer je to ispravno postupanje i poštivanje lokalne policije je ono što se prema većini ispitanika mora činiti, možemo tvrditi iako ne sa sigurnošću da kako je i teorijski postavljeno pridržavanje normi i pravila proizlazi iz vrijednosti koje postoje kod pripadnika neke skupine ali te vrijednosti nisu možda dovoljno prepoznate. Iz dobivenih rezultata možemo se zapitati koliko su ispitanici zapravo dobro procijenili rad policije prije pandemije i za vrijeme njenog trajanja, oni se uglavnom slažu da su policijski službenici ti koji moraju doprinjeti da se osjećamo sigurno, da se poštuju određeni zakoni i da oni sami moraju biti primjer ponašanja koje je u skladu sa propisima.

S obzirom da ovaj rad pišemo u vremenu kada pandemija nije još završila smatramo da bi bilo korisno ponovno ispitati fenomene kojima smo se bavili i vremenski ih usporediti s obzirom da se epidemiološke mjere mijenjaju i to može biti jedan od relevantnih faktora. Također napominjemo da se povjerenje u policiju, legitimitet i percepcija korektnog postupanja stvaraju kroz dugi niz godina međusobne interakcije građana s policijom a to vrijedi za druge institucije i da situacija kao što je ova možda još ne može pokazati konkretne promjene u tom segmentu iako postoje

nazanke da je ova situacija potaknula građane da ponovno promisle o istima ili da uopće krenu propitivati i samostalno tražiti informacije. Napominjemo i da građani nisu jedini relevantni izvor informacija kada je potrebno procijeniti postupanje policije, poštivanje zakona i procedura. Kako bismo stekli bolji uvid u povjerenje, legitimitet i korektno postupanje bilo bi potrebno uvažiti i nalaze iz drugih područja kao što su pravo, psihologija, kriminologija ili psihologija.

Hipoteze koje smo koristili u ovom istraživanju bile bi pogodne za istraživanje na većoj razini odnosno s većim brojem sudionika. Ipak za buduća istraživanja predlažemo povezati sociodemografske karakteristike pa primjerice ispitati je li povjerenje u policiju povezano s dobi ili s razinom obrazovanja, je li neformalna socijalna kontrola jednako učinkovita u urbanim i ruralnim sredninama ili ovisi li procjena proceduralno korektnog postupanja policije o pripadnosti nekoj društvenoj skupini. Također bilo bi relevantno provesti i kvalitativno istraživanje kako bi se dobio bolji uvid u to kako građani razumijevaju pojmove kao što su proceduralno korektno postupanje, povjerenje u institucije i legitimitet ali i provesti istraživanje o tome što generalno građani razmišljaju o pandemiji, gdje se informiraju, nastoje li se zaštititi od infekcije virusom i što misle kada će pandemija završiti i kakve bi ona posljednice mogla imati za funkcioniranje društva u budućnosti.

Ono što je još važno komentirati na ovom mjestu a čega smo se dotaknuli već nekoliko puta jest to da smo ispitivali promjene u pandemiji za vrijeme kada je pandemija još uvijek trajala, odnosno još uvijek se događa, u takvim promjenjivim okolnostima teško je očekivati od građana da će imati formirane stavove ili će možda raditi procjene na temelju toga kako su razmišljali prije pandemije. Svaki smo dan okruženi pozitivnim i negativnim reakcijama na mjere koje se uvode pa je za pretpostaviti kako će okruženi raznovrsnim informacijama građani biti neodlučni pa je potrebno vremena da njihovi stavovi postanu jasniji.

U ispitivanju načina na koji se različite države suočavaju s pandemijom važno je i uzeti širi povijesni kontekst, raznovrsne povijesne okolnosti pokazatelj su načina na koji su se države organizirale u teškim uvjetima pa bi bilo relevantno ispitati kako su to nasljeđe iskoristile u borbi s pandemijom. U danim okolnostima i s obzirom na brojnost dostupne literature o temi kojoj smo pristupili nije poželjno dobivene pokazatelje uspoređivati s pokazateljima drugih država koje su drugačije organizirane, odnosno imaju drugačiji način upravljanja, drugačije iskustvo borbe s pandemijom i drugačiju strukturu stanovništva.

Nadalje, pridržavanje epidemioloških mjera i ozbiljno ili neozbiljno pristupanje koronavirusu može biti pokazatelj raznovrsnih utjecaja, to može biti stvar osobnog izbora, privatnog iskustva, načina informiranja, nezainteresiranosti za pronalaženjem relevantnih informacija ili bilo kakvih drugih okolnostima. Ali naravno da odgovor autoriteta na borbu protiv pandemije može izvršiti utjecaj na djelovanje građana i na njihov način razmišljanja samo je pitanje u kolikoj će mjeri građani tome posvetiti pažnju.

Osim odgovora države važno je okruženje u kojem se stavovi o pandemiji i postupanje u tim uvjetima razvijaju. U teoriji smo spomenuli pojam kolektivne efikasnosti te mislimo da bi upravo za manje sredine bile pogodno ispitati koliko su međuodnosi u tim sredinama bili važni za promišljanje i djelovanje u pandemiji ili su možda ti odnosi manje važni. Osim navedenih mogućnosti daljnjeg istraživanja teme a s obzirom da ovaj rad pišemo u vrijeme kada je aktivno cijepljenje građana bilo relevantno ispitati je li pojava cjepiva, odnosno organiziranje cijepljenja i uvođenje obaveze cijepljenja i testiranja za obavljanje nekih djelatnosti možda utjecalo na povjerenje građana u institucije. Isto tako, ima li razlike u tome kako cijepljeni ili necijepljeni doživljavaju postupke policije, Vlade, medicinskih djelatnika ili znanosti.

5.1. Ograničenja istraživanja

Glavna ograničenja ovog istraživanja su nereprezentativnost uzorka te veoma mali odaziv građana na rješavanje anketnog upitnika. U uzorku je većina ispitanika ženskog spola a osim spola uzorak je nereprezentativan po dobi i po stupnju obrazovanja. Također korištenje *facebook* grupa nije pouzdano s obzirom da je teško diferencirati različite skupine iz populacije samo na temelju pripadnosti određenoj *facebook* grupi. Smatramo da provedeno istraživanje može poslužiti kao pilot istraživanje za veće istraživanje o organizacijskim promjena u policiji tijekom globalne pandemije na međunarodnoj razini. Pri tome bi pažnju još trebalo posvetiti pojmu kolektivne efikasnosti i razlikovanju dobivenih rezultata u odnosu na različite faze pandemije (Prije uvođenja *lockdowna*, za vrijeme *lockdowna*, za vrijeme pojave cjepiva ili za vrijeme najblažih epidemioloških mjera). Ova ograničenja mogla bi se otkloniti provođenjem istraživanja na većem uzorku koji bi bio reprezentativan a samo istraživanje provodilo bi se putem telefonskog anketiranja, anketiranja na terenu ili *online* ali bi tada uzeli drugi način pronalaska ispitanika te bi

bilo prostora za obradu podataka na multivarijantnoj razini i statističko potvrđivanje ili odbacivanje hipoteza. Ograničenje isto predstavlja i prekratak vremenski period za prikupljanje podataka.

6. Zaključak

Nakon provedenog istraživanja i uzimajući u obzir ograničenja istraživanja, postavljene hipoteze nisu testirane metodom koja bi omogućila njihovu verifikaciju na nekoj razini statističke značajnosti pa ih verificiramo temeljem deskriptivnih pokazatelja. Možemo uzeti da stanovnici suburbanih i ruralnih područja u Hrvatskoj imaju povjerenje u policiju u vrijeme pandemije COVID-19 (to je bila pretpostavka prve hipoteze H1).

Dobiveni rezultati pokazuju da se u suburbanim i ruralnim područjima formalna i neformalna socijalna kontrola mijenjanju ali ipak te promjene nisu veoma značajne. Kada je pitanje o tome kako stanovnici pristupaju pojmu legitimiteta, odnosno smatraju li da policija u njihovoj zajednici postupa legitimno (kako je pretpostavljeno hipotezom H3) pokazalo se da se većina građana ne može procijeniti da je policija uspješna u prevenciji kriminala i postupanja prema žrtvama kriminala, ali za neke druge pokazatelje afirmiranog legitimiteta policije pokazuje se da u velikoj mjeri kod građana u suburbanim i ruralnim sredinama postoji slaganje da se građani trebaju pridržavati uputa i smjerinica policije neovisno o tome razumiju li ih ili ne i da je njihova lokalna zajednica u velikoj mjeri voljna surađivati s policijom, kako u vrijeme pandemije tako i općenito. Prema tome postoje naznake da ispitanici drže da policija u njihovoj zajednici postupa legitimno iako za neke odrednice legitimiteta građani nisu relevantan izvor informacija. Što se tiče hipoteze kojom smo pretpostavili da stanovnici suburbanih i ruralnih područja drže da su postupci policije u skladu sa zakonom (H4) možemo uzeti da se ispitanici slažu da su neke odrednice proceduralne korektnosti, primjerice da bi se policija prema njima ponašala korektno ukoliko bi imali potrebu kontaktiranja policije, da je policija voljna saslušati građane i njihove probleme ali ipak za neke od pokazatelja većina se ne može odlučiti slaže li se ili ne slaže da su postupci koje koristi policija pravedni prema svima te da ljudi dobivaju ishode koje zaslužuju po zakonu. S obzirom na promjene u pandemiji, uzeli smo pretpostavku da se formalna i neformalna socijalna kontrola mijenjaju u uvjetima pandemije, ipak možemo na temelju dobivenih rezultata primjetiti da nije došlo do značajnih promjena u pogledu povjerenja građana u policiju, poštovanja prema policiji, spremnosti na suradnju s policijom, posebno s osvrtnom na COVID-19 mjere, spremnost na poštivanje zakona. Ponavljamo da je fenomen koji smo istraživali relativno nov i da bi za relevantno istraživanje bilo potrebno ispitati kako se mijenjaju fenomeni kao što je legitimitet, povjerenje ili

slični na većem uzorku i kroz duži vremenski period pa bi se vidjelo postoje li promjene s obzirom na različite periode, onda kada su epidemiološke mjere bile blaže i strože. Kako smo i u uvodnom djelu spomenuli, teorija socijalne kontrole nije teorija u kriminologiji čija je primarna važnost u širenju kaznenopravnog sustava već je njen važan aspekt kreiranje politika koje će pridonjeti integraciji pojedinaca. Okruženja u kojima formalna i neformalna socijalna kontrola mogu efikasno doprinjeti boljem funkcioniranju društva su ona u kojima akteri formalne socijalne kontrole uzimaju građane kao svoje suradnike a građani su međusobno aktivni u otkrivanju i prijavljivanju kriminala. Pandemija koronavirusa još nije završila te možemo sa sigurnošću tvrditi da će postojati još više izazova za funkcioniranje društva u takvim uvjetima i važnu će ulogu imati način na koji će se u društvu policija ali i sve druge institucije odnositi prema građanima kako bi zadržale svoje povjerenje i u budućnosti mogle biti učinkovitije.

Popis korištene literature

1. Alcadipani, R., Cabral, S., Fernandes, A., & Lotta, G. (2020.). Street-level bureaucrats under COVID-19: Police officers' responses in constrained settings. *Administrative Theory & Praxis*, 394-403.
2. Ashby, M. P. (2020). Changes in Police Calls for Service During the Early Months of the 2020 Coronavirus Pandemic. *Policing*, pp. 1054-1072. Retrieved from <https://academic.oup.com/policing/article/14/4/1054/5862542>
3. Bavel, J. J., Baicker, K., Boggio, P., Capraro, V., & al, A. C. (2020.). Using social and behavioural science to support Covid-19 pandemic response. *Nature Human Behaviour*.
4. Black, D. (1980.). *Toward a General Theory of Social Control*. New York: Academic Press. Retrieved from https://books.google.hr/books?hl=hr&lr=&id=jj20BQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=theory+of+social+control&ots=70EwdQ9Sr0&sig=BE8FbnSbPvXWnQiMQHOZsoAnsug&redir_esc=y#v=onepage&q=theory%20of%20social%20control&f=false
5. Butorac, K., & Rogar, A. (2002.). Neformalna i formalna socijalna kontrola u domeni Centra za prevenciju ovisnosti. *Kriminologija i socijalna integracija*, 119-128.
6. Dai, M., Frank, J., & Sun, I. (2011). Procedural justice during police-citizen encounters: The effects of process-based policing on citizen compliance and demeanor. *Journal of Criminal Justice*, 159-168.
7. Elchereth, G., & Drury, J. (2020.). Collective resilience in times of crisis: Lessons from the literature for socially effective responses to the pandemic. *British Journal of Social Psychology*, pp. 703–713.
8. Frenkel, M. O., Giessing, L., Egger-Lampl, S., Hutter, V., R., R., Oudejans, D., . . . Plessner, H. (2021.). The impact of the COVID-19 pandemic on European police officers: Stress, demands and coping resources. *Journal of Criminal Justice*. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2020.101756>
9. Irena Cajner Mraović, Vukičević, J. P., & Vinogradac, V. P. (2021). Schwartz's Value Model as a Factor of Compliance With Epidemiological Measures in the First Wave of the COVID-19 Pandemic in Southeast Europe. *DHS*, pp. 183-206.
10. Jerovšek, J. (1966.). Socijalna kontrola u lokalnoj zajednici. *Sociologija i prostor*, 143-150.
11. Kelling, G. L. (2005.). Community crime reduction : activating formal and informal control. In N. Tilley, *Handbook of Crime Prevention and Community Safety* (pp. 107-142). Routledge.
12. Kosinski, M., Matz, S., Gosling, S. D., Popov, V., & Stillwell, D. (2015., Rujan). Facebook as a Research Tool for the Social Sciences. *American Psychologist*.
13. Kugler, M. B., Oliver, M., Chu, J., & Lee, N. R. (2021). American Law Enforcement Responses To Covid-19. *The Journal Of Criminal Law And Criminology*, pp. 19-31.

14. Matthewman, S., & Huppertz, K. (2020). A sociology of Covid-19. *Journal of Sociology*, pp. 675–683.
15. Mazerolle, L., Bennett, S., Davis, J., Sargeant, E., & Manning, M. (2013). Procedural justice and police legitimacy: a systematic review of the research evidence. *Journal of Experimental Criminology*, 245-274.
16. Mraović, I. C., & Vinogradac, V. P. (2020.). DRUŠTVO I COVID-19: VRIJEDNOSTI I POVJERENJE U INSTITUCIJE. Istraživanje na studentima u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji. Deskriptivna analiza. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/341214958>
17. Mraović, I. C., Faber, V., & Volarević, G. (2003.). Strategija djelovanja 'Policija u zajednici'. Zagreb: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske , Policijska akademija.
18. Murphy, K., Williamson, H., Sargeant, E., & McCarthy, M. (2020.). Why people comply with COVID-19 social distancing restrictions: Self-interest or duty? *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, pp. 477–496.
19. Ogden, S., & Clarke, J. (2005.). Customer disclosures, impression management and the construction of legitimacy. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, pp. 313-345.
20. Papazoglou, K., Blumberg, D. M., Schlosser, M. D., & Collins, P. I. (2020.). Policing during COVID-19: Another day, another crisis. *Journal of Community Safety and Well-Being*, 39-41.
21. Pokos, N. (2017.). Demografska obilježja Sjeverozapadne Hrvatske . *Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin*, pp. 155-174.
22. Reicher, S., & Stott, C. (2020.). On order and disorder during the COVID-19 pandemic. *British Journal of Social Psychology*, pp. 694-702. Retrieved from www.wileyonlinelibrary.com
23. Reisig, M. D., Bratton, J., & Gertz, M. G. (2007.). The construct validity and refinement of process-based policing measures. *Criminal Justice and Behavior*, 1005–1028.
24. Samkina, G., Allen, C., & Wallace, K. (2010). Repairing Organisational Legitimacy: the Case of the New Zealand Police. *AAFBJ*, 23-45.
25. Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997.). Neighborhoods and violent crime : a multilevel study of collective efficacy. *Science*, pp. 918-924. .
26. Sargeant, E., Murphy, K., McCarthy, M., & Williamson, H. (2021.). The Formal-Informal Control Nexus During Covid-19: What Drives Informal Social Control of Social Distancing Restrictions During Lockdown? *Crime & Delinquency*, pp. 1-20.
27. Scalia, V. (2021). ‘Stay home you murder!’: populist policing of COVID-19 in Italy. *International Journal of Police Science and Management*, pp. 1-11.
28. Schwartz, S. (1992). Universals in the Content and Structure of Values: Theoretical Advances and Empirical Tests in 20 Countries. *Advances in Experimental Social Psychology*, pp. 1-65.
29. Sibley, C. G., Greaves, L. M., Satherley, N., Wilson, M. S., Overall, N. C., Lee, C. H., & al., P. M. (2020.). Effects of the COVID-19 Pandemic and Nationwide Lockdown on Trust, Attitudes Toward Government and Well-Being. *American Psychologist*, 618–630.

30. Stott, C., West, O., & Harrison, M. (2020.). A Turning Point, Securitization, and Policing in the Context of Covid-19 : Building a New Social Contract Between State and Nation? *Policing*, 574–578. Retrieved from <https://academic.oup.com/policing/article/14/3/574/5826633>
31. Sunshine, J., & Tyler, T. R. (2003.). The Role of Procedural Justice and Legitimacy in Shaping Public Support for Policing . *Law and Society Review*, pp. 512-548.
32. Tilley, N. (2005.). Community crime reduction: activating formal and informal control. In N. Tilley, *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*((pp. 107-142). Routledge (online izdanje).
33. Tyler, T. R. (2003.). Procedural Justice, Legitimacy, and the Effective Rule of Law. *Crime and Justice*, pp. 283-357.
34. Tyler, T. R., & Blader, S. L. (2003.). The Group Engagement Model: Procedural Justice, Social Identity, and Cooperative Behavior. *Personality and Social Psychology Review*, pp. 349–361.
35. Tyler, T. R., & Jackson, J. (2013.). Popular Legitimacy and the Exercise of Legal Authority: Motivating Compliance, Cooperation and Engagemen. *Psychology Public Policy and Law*, pp. 1-29.
36. Tyler, T. R., Goff, P. A., & J.MacCoun, R. (2015.). The Impact of Psychological Science on Policing in the United States: Procedural Justice, Legitimacy, and Effective Law Enforcement. *Psychological Science in the Public Interest*, pp. 75-109.
37. Uchida, C. D., Swatt, M. L., Solomon, S. E., & Varano, S. (2014.). Neighborhoods and Crime: Collective Efficacy and Social Cohesion in Miami-Dade County. *Justice and Security Strategies*, pp. 1-214.
38. Worden, R. E., & McLean, S. J. (n.d.). Police Legitimacy. In R. E. Worden, & S. J. McLean, *Mirage of Police Reform* (pp. 41-68). University of California Press. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1w8h1r1.7>

Prilozi

1. Upitnik

Poštovane i poštovani,

Molimo Vas za Vašu pomoć u istraživanju pod nazivom "Organizacijske promjene u policiji tijekom globalne pandemije COVID-19." U upitniku koji je pred Vama, pitamo Vas o vrsti i razmjerima organizacijskih promjena u Vašoj policijskoj upravi/postaji koje su provedene u svrhu suzbijanja pandemije te u svezi s time pitamo o eventualnim promjenama službene regulative. Za dovršetak ovog upitnika trebalo bi odvojiti 15 minuta. Možete odabrati da ne sudjelujete u ovome istraživanju, ne odgovorite na određena pitanja ili možete u bilo kojem trenutku odustati od sudjelovanja bez ikakvih negativnih posljedica. Vaše sudjelovanje u istraživanju je potpuno anonimno. Molimo Vas da ne ostavljate nikakve tragove na upitniku kako bi Vaša identifikacija bila do kraja onemogućena.

Nema nikakvog rizika vezano uz sudjelovanje u ovome istraživanju. Iako Vi osobno nećete nužno imati koristi od sudjelovanja u istraživanju, Vaše sudjelovanje će pridonijeti razumijevanju načina na koji su policijske organizacije preispitale svoje zadaće i reorganizirale svoj rad kao odgovor na pandemiju COVID-19. Pristup podacima iz ovoga istraživanja imat će samo istraživački tim i Institutional Review Board na Michigan State University. Mi ćemo zadržati rezultate ankete u računalnoj datoteci najmanje 3 godine od dana prikupljanja podataka.

Ako odlučite sudjelovati u ovom istraživanju, molimo Vas da kliknete na "sljedeća stranica" kako biste nastavili ispunjavati upitnik. Nakon što ispunite upitnik, nema načina identifikacije pojedinačnih odgovora. Dobrovoljno pristajete na sudjelovanje u ovom istraživanju slanjem ispunjenog upitnika. Ako odlučite da ne želite sudjelovati, molimo Vas da ne kliknete na "sljedeća stranica" kako biste prekinuli ispunjavanje upitnika.

Ako imate bilo kakvih nejasnoća ili pitanja u vezi ovoga istraživanja, kao što su znanstvena pitanja, kako ispuniti neki njegov dio ili kako prijaviti neki njegov nedostatak, kontaktirajte izv.prof. dr.sc. Irenu Cajner Mraović, telefonom na 01-2457618, e-mail: icajner@gmail.com ili odnosno prof. dr.sc. Kutnjak Ivković, School of Criminal Justice, Michigan State University, telefonom na +1-517-355-2194, e-mail: kutnjak@msu.edu ili poštom na Michigan State University, School of Criminal Justice, 560 Baker Hall, East Lansing, MI 48824, SAD. Ako imate pitanja ili nedoumica oko svoje uloge i prava kao sudionika u znanstvenom istraživanju, želite li dobiti informacije ili biste željeli registrirati svoj prigovor u odnosu na ovo istraživanje, možete se obratiti, anonimno, ako želite, Michigan State University's Human Research Protection Program na telefon +1-517-355-2180, fax. +1-517-432-4503, e-mail na irb@msu.edu ili poštom na adresu 4000 Collins Rd, Suite 136, Lansing, MI 48910.

S poštovanjem,

Irena Cajner Mraović, Sveučilište u Zagrebu
Sanja Kutnjak Ivković, Michigan State University
Jon Maskaly, University of Texas at Dallas
Peter Neyroud, University of Cambridge

1. Molimo vas pogledajte svaku od ovih *općih izjava* ispod i označite svoju razinu slaganja u odnosu na svaku izjavu:

	Apsolutno se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	Ap- solutno se slažem
Javnost ima povjerenja u policiju.					
Javnost treba vjerovati policiji da ona obavlja svoje zadatke.					
Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju.					
Policija koristi pravila i postupke koji su poštteni prema svima.					
Policija donosi odluke na temelju činjenica, a ne prema osobnom mišljenju.					
Policija daje ljudima priliku da objasne svoje situacije.					
Policija bi se prema vama odnosila s poštovanjem ako ih iz bilo kojeg razloga kontaktirate.					
Ljudi često dobivaju poštene ishode od policije.					
Ljudi obično dobivaju ishode koje zaslužuju po zakonu.					
Građani se trebaju pridržavati policijskih naredbi i zapovijedi jer je ispravno tako postupiti.					
Građani se trebaju pridržavati policijskih smjernica, čak i ako ne razumiju zašto ih policija daje.					
Građani trebaju slijediti policijske direktive, čak i ako se ne slažu s njima.					
Najbolji način da se stekne usklađenost sa zakonima je strogo primjenjivanje zakonskih pravila.					
Policija je uspješna u otkrivanju kriminala u zajednici.					
Policija brzo reagira na pozive u pomoć.					
Policija je uspješna u prevenciji kriminala.					
Policija je uspješna u postupanju prema žrtvama kriminala.					
Moja lokalna zajednica podržava vladu.					
Moja lokalna zajednica podržava lokalnu upravu.					
Moja lokalna zajednica je uglavnom voljna poštivati zakone.					
Moja lokalna zajednica spremna je poštivati COVID-19 propise i odluke.					
Moja lokalna zajednica je općenito voljna surađivati s policijom.					
Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom u vezi COVID-19 propisa i odluka.					

2. Pogledajte sljedeći popis i naznačite kako mislite da su promjene, koje je napravila vaša policijska uprava i/ili lokalna uprava kao odgovor na pandemiju COVID-19 tijekom **mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu**, možda utjecale na sljedeće:

	Jako su pogoršale	Malo su pogoršale	Nema promjene	Malo su poboljšale	Jako su poboljšale
Javno poštovanje policije	☐	☐	☐	☐	☐
Javnu sigurnost	☐	☐	☐	☐	☐
Povjerenje javnosti u policiju	☐	☐	☐	☐	☐
Uspješno nošenje policijskih službenika s kriminalom u mojem susjedstvu	☐	☐	☐	☐	☐
Vašu spremnost da općenito poštujete zakone	☐	☐	☐	☐	☐
Vašu spremnost da poštujete COVID-19 propise/odluke	☐	☐	☐	☐	☐
Vašu spremnost na suradnju s policijom općenito	☐	☐	☐	☐	☐
Vašu spremnost na suradnju s policijom u vezi sa COVID-19 propisima/odlukama	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kakve učinke, ako ikakve, mislite da će imati na Vas osobno promjene koje su vlada i policija napravile kao odgovor na COVID-? U usporedbi s razdobljem unatrag nešto više od godinu dana (neposredno prije početka pandemije), molimo Vas razmislite o tome kako ste se osjećali i ponašali tijekom **mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu**:

	Mnogo manje nego prije	Nešto manje nego prije	Nije došlo do promjene	Nešto više nego prije	Mnogo više nego prije
Zabrinuto za kvalitetu svog posla	☐	☐	☐	☐	☐
Zabrinuto za svoje osobno zdravlje i dobrobit	☐	☐	☐	☐	☐
Zabrinuto za zdravlje i dobrobit svojih najmilijih	☐	☐	☐	☐	☐
Pod stresom	☐	☐	☐	☐	☐
Tjeskobno	☐	☐	☐	☐	☐
Bio/la sam fizički aktivan/a.	☐	☐	☐	☐	☐
Jeo/la sam nutritivno vrijednu hranu.	☐	☐	☐	☐	☐
Konzumirao/la sam alkohol.	☐	☐	☐	☐	☐
Dovoljno sam spavao/la.	☐	☐	☐	☐	☐
Koristio/la sam elektroničke uređaje (npr. TV, tablet, računalo, mobitel).	☐	☐	☐	☐	☐
Provodio/la sam vrijeme sa svojom obitelji.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećao/la sam da moj život nekako nema značenja.	☐	☐	☐	☐	☐
Radovao/la sam se svojim poslovnim i drugim dnevnim aktivnostima.	☐	☐	☐	☐	☐
Osjećao/la sam se emocionalno iscrpljeno od svog posla i drugih dnevnih aktivnosti.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Molimo Vas pogledajte svaku od sljedećih izjava i označite svoju razinu slaganja sa svakom izjavom:

	Apsolutno se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem niti se ne slažem	Slažem se	Ap- solutno se slažem
Policija se uspješno nosi s izazovima pandemije.					
Tijekom pandemije, vidio/la sam policiju kako patrolira mojim susjedstvom jednako često kao i prije pandemije.					
Tijekom pandemije, većina policajaca u mojoj zajednici redovito je nosila maske/pokrivalo za lice.					
Većina ljudi u mojoj zajednici pridržava se nacionalnih i lokalnih pravila i odluka koji su doneseni kao odgovor na COVID-19 pandemiju.					
Većina mojih prijatelja pridržava se nacionalnih i lokalnih pravila i odluka koji su doneseni kao odgovor na COVID-19 pandemiju.					
Družio/la sam se prijateljima ili rodbinom, s kojima nisam živio/la, tijekom mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu.					
Išao/la sam šetati, trčati ili voziti bicikl, ili sam na neki drugi način proveo/la više od nekoliko minuta negdje da se opustim tijekom mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu.					
Putovao/la sam iz razonode (npr. vozio/la negdje da bih vježbao/la) tijekom mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu.					
Redovito sam nosio/la masku kada sam ulazio/la u zatvoreni javni prostor tijekom mjeseca kada je pandemija bila na vrhuncu.					
Naša vlada se uspješno nosi s COVID-19 pandemijom .					
Naša zemlja sada je bolje ujedinjena negoli prije COVID-19 pandemije.					
Koronavirus (COVID-19) nije gori od gripe.					

5. Jeste li imali kontakt s policijskim službenikom tijekom COVID-19 pandemije?
- Da
 - Ne

Razmotrite sljedeći popis aktivnosti i označite da li te aktivnosti nisu uopće dopuštene zbog **TREKUTNIH** ograničenja povezanih s COVID-19 pandemijom, jesu li dopuštene uz neka vladina ograničenja ili su dopuštene bez vladinih ograničenja (tj. bez dodatnih ograničenja u odnosu na situaciju prije COVID-19 pandemije) u Vašoj lokalnoj zajednici.

	Uopće nije dopušteno	Dopušteno s nekim vladinim ograničenjima	Dopušteno bez dodatnih ograničenja od uobičajenih
Napuštanje mjesta prebivališta u bilo kojem trenutku			
Rad neesencijalnih poduzeća (npr. frizerski saloni, teretane, kafići)			
Nastava uživo u javnim školama			

6. Koliko se bojite da ćete se zaraziti COVIDOM-19?

- Uopće se ne bojim
- Ne bojim se previše
- Djelomično se bojim
- Jako se bojim

7. Jeste li bili zaraženi COVIDOM-19?

- Da
- Ne

8. Koji od ponuđenih odgovora najbolje opisuje Vaš oblik stanovanja tijekom pandemije?

- U obiteljskoj kući
- U stanu u velikoj stambenoj zgradi
- U stanu u maloj stambenoj zgradi
- Ostalo (navedite što) _____

9. Kojeg ste spola?
- a. Muškog
 - b. Ženskog
 - c. _____
10. U koju dobnu kategoriju spadate?
- a. 18 - 21 godinu života
 - b. 22 - 29 godina života
 - c. 30 - 39 godina života
 - d. 40 - 49 godina života
 - e. 50 - 59 godina života
 - f. 60 - 69 godina života
 - g. 70 i više godina života
11. Pripadate li nekoj etničkoj manjini?
- a. Da
 - b. Ne
12. Koji je Vaš bračni status?
- a. Sama/c
 - b. Bračna ili izvanbračna zajednica
 - c. Rastavljen/a
 - d. Razveden/a
 - e. Udovac/ica
13. Koja je najviša razina obrazovanja koju ste završili?
- a. Manje od srednje škole
 - b. Srednja škola
 - c. Fakultet
 - d. Poslijediplomski studij
14. Što od sljedećeg najbolje opisuje Vaš radni status na vrhuncu pandemije u Vašoj zajednici?
- a. Redovni/a student/ica
 - b. Zaposlen/a na puno radno vrijeme
 - c. Zaposlen/a dio radnog vremena
 - d. Samozaposlen/a
 - e. Nezaposlen/a
 - f. Umirovljen/a
15. Kako biste opisali zajednicu u kojoj živite?
- a. Veliki grad b. Mali grad c. Selo
16. Koliko ljudi osim Vas živi u Vašem kućanstvu?
- a. 0
 - b. 1

- c. 2-3
- d. 4-5
- e. 6 i više

17. Uključujući i sebe, koliko generacija (npr. djedovi i bake, roditelji, djeca) živi u Vašem kućanstvu?

- a. Jedna generacija
- b. Dvije generacije
- c. Tri ili više generacija

18. Je li netko iz vaše uže obitelji ili bliskih prijatelja imao ozbiljne komplikacije ili je preminuo od COVIDA-19?

- a. Ne
- b. Da

19. Kakav je Vaš imovinski status?

- a. Daleko ispodprosječan
- b. Ispodprosječan
- c. Prosječan
- d. Iznadprosječan
- e. Daleko iznadprosječan

20. Molimo Vas da iskoristite ovaj prostor kako biste rekli nešto što smatrate važnim vezano uz policiju u vrijeme pandemije.

Hvala Vam na sudjelovanju u ovom istraživanju!

Popis tablica i grafičkih prikaza:

- Graf 1-Proces-based model regulacije
- Graf 2.-Dobna struktura
- Graf 3.-Mjesto stanovanja
- Graf 4.-Obrazovanje
- Graf 5.-Radni status
- Graf 6.-Imovinski status
- Graf 7.-Povjerenje u policiju
- Graf 8.-Javnost treba podržavati policiju
- Graf 9.-Ispravno postupanje
- Graf 10.-Građani trebaju slijediti direktive čak i ako se ne slažu s njima
- Graf 11.-Suradnja lokalne zajednice s policijom
- Graf 12.-Suradnja lokalne zajednice policijom za vrijeme pandemije
- Graf 13.-Uspješnost otkrivanja kriminala
- Graf 14.-Postupci policije
- Graf 15.-Donošenje odluka
- Graf 16.-Ishodi
- Graf 17.Pandemija COVID-19
- Graf 18.-Patroliranje policije
- Graf 19.-Izazovi pandemije
- Graf 20.-Policija i pridržavanje mjera

Tablice

- Tablica 1.-Javnost ima povjerenje u policiju-dob
- Tablica 2.-Vlada se uspješno nosi s pandemijom-dob
- Tablica 3.-Javnost treba podržavati svoju lokalnu policiju-Jeste li bili zaraženi virusom COVID-19?
- Tablica 4.-Moja lokalna zajednica spremna je surađivati s policijom-Kontakt s policijskim službenikom
- Tablica 5.-Policija daje priliku ljudima da objasne svoju situaciju-kontakt